

Verslag openbare vergadering commissie Waterkeringen & Bestuur en Organisatie 30 oktober 2024

Vergaderlocatie:

Roerzaal, [WBO: Commissie WBO 30-10-2024 - YouTube](#)

Aanwezig:

De dames M.J. Hilders, R.A. Kaanen, M.M.L. Mertschuweit en M.J.A.L. Schweren en de heren E.H.S. Beckers, A.M. Berger, N. Broekema, P.C.M. Freij, A.A.M. Haagen, L.J.M. Lacroix, A.T.M. Lemmens, A.M. Melskens, D.H.A.J. van Mierlo, H.G.H.M. Quaedvlieg, W.H.M. Steeghs en J.H.G.M. Teeuwen

Plv. voorzitter: de heer M.A.M. Breugelmans

Secretaris: de heer M.H.F. Knaapen

Tevens aanwezig:

De heer J.P.C. Achten lid dagelijks bestuur

Afwezig:

De dames S.M.M. Borgers (voorzitter), C.L.M. Hermans en R.A. Kaanen en de heren H. Bamohamed, L.W.L. Haegens en G.M. Noteborn.

Verslaglegging:

Notuleerservice Nederland

nr.		Advies/besluit
1	ALGEMEEN	
1.1	Opening, vaststelling agenda en mededelingen De <u>plaatsvervangend voorzitter</u>, de heer Breugelmans, opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom. In verband met trieste familieomstandigheden is de voorzitter, mevrouw Borgers niet aanwezig. Namens de commissie wordt het medeleven uitgesproken aan de dijkgraaf en een moment van stilte in acht genomen. Vaststelling agenda De volgorde van de behandeling van de agendapunten is aangepast. De rekenkamercommissie is aanwezig en die zal als eerste aan het woord worden gelaten voor het geven van een presentatie bij de rapportage, agendapunt 4. Veel agendapunten zijn onderwerpen van de portefeuillehouder de heer Breugelmans. Derhalve zal bij de behandeling van deze agendapunten het voorzitterschap worden overgedragen aan de heer Achten. De agendapunten van de heer Breugelmans en de heer Achten worden geblokt, zodat niet steeds het voorzitterschap moet worden overgedragen.	De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

	De agenda wordt vastgesteld. Mededelingen De <u>voorzitter</u>, deelt mede van een gemeente bericht te hebben gekregen dat naar aanleiding van de besluitvorming in de vorige vergadering, waarbij de motie Wateradvies is aangenomen, een fractie op eigen houtje alle griffies heeft aangeschreven over het feit dat de motie is aangenomen. Er wordt vermeld dat het niet gebruikelijk is om dat zo te doen, omdat de motie het dagelijks bestuur iets opdraagt. Het dagelijks bestuur moet invulling gaan geven aan de motie. Over de wijze waarop invulling zal worden gegeven, wordt teruggekomen bij het algemeen bestuur. De motie was ingediend door de fractie AWP en die heeft alle griffies aangeschreven. Er worden berichten ontvangen dat dit tot verwarring leidt. Dat is logisch, want uiteindelijk moet iedereen de eigen rol pakken en dit is niet de rol van een fractie. Het dagelijks bestuur zal alle griffies een schrijven doen toekomen, waarin wordt medegedeeld nog bezig te zijn met de invulling van de motie. Over de wijze waarop de invulling van de motie zal plaatsvinden, worden de griffies bericht, nadat hierover met het algemeen bestuur is gesproken. Er zijn afmeldingen ontvangen van mevrouw Kaanen en de heren Noteborn, Haegens, Bamohamed en de heer Voesten. Ook mevrouw Hermans is afwezig, maar als waarnemer is de heer Haagen aanwezig.	
4	TER BESPREKING	
4.1	Rekenkamerrapport inzake bestuurlijke samenwerkingen (wordt ter vergadering kort toegelicht door de onderzoekers) De <u>voorzitter</u>, geeft het woord aan mevrouw Van Tulder, de voorzitter van de rekenkamercommissie. Het is de bedoeling dat een advies wordt uitgebracht met betrekking tot de aanbevelingen, zoals vermeld op pagina 3 van de aanbiedingsbrief. Uiteindelijk zal op 27 november 2024 het algemeen bestuur besluiten. Mevrouw <u>Van Tulder</u>, maakt van de gelegenheid gebruik om wat toelichting te geven op het onderzoeksrapport dat door het algemeen bestuur is ontvangen. Er is gekozen voor het onderwerp bestuurlijke samenwerkingen, omdat binnen het waterschap bijna niets gebeurt zonder dat daaraan samenwerkingen te pas komen. Om dus de doelen van het waterschap te bereiken, is dat onvermijdelijk. In het rapport is te zien dat er veel partners en een	Positief advies met aandacht voor bestuurlijke drukte en opvolging aanbevelingen bespreken met DB.

heleboel vormen van samenwerking zijn. De gestelde vragen zijn: - Bij welke strategische afwegingen het algemeen bestuur betrokken wil zijn of een rol spelen? - Welke rol wil het algemeen bestuur spelen en in welke fase van de samenwerking? - Is dat alleen bij het aangaan of onderweg of na afloop? - Wat wordt benodigd om die rol in te nemen? Deze vragen zijn beantwoord in het rapport. Het woord wordt gegeven aan de heer Binnema die meer zal vertellen over het onderzoek en de resultaten. De heer <u>Binnema</u>, vertelt dat Berenschot het onderzoek heeft uitgevoerd voor de Rekenkamer en neemt aan dat het rapport is gelezen, zodat geen uitgebreide presentatie hoeft te worden gehouden. Er wordt een aantal hoofdlijnen uitgehaald en een redenering neergezet die ertoe leidt dat uiteindelijk door de Rekenkamer een aantal conclusies en aanbevelingen is geformuleerd. Bij de start van het onderzoek werd gemerkt dat het onderwerp leeft, omdat op veel vlakken wordt samengewerkt, maar daarnaar is nog relatief weinig onderzoek gedaan. De eerste opgave was om na te gaan over welke samenwerkingen het eigenlijk ging. Hoeveel zijn het er? Welke doelstellingen hebben de samenwerkingen? Wie zijn betrokken? Welke juridische vormgeving hebben deze gekregen? Een aantal samenwerkingen komt regelmatig voorbij, want die worden onder de verbonden partijen genoemd, zoals Het Gegevenshuis en het Waterschapsbedrijf Limburg als een van de gemeenschappelijke regelingen waarbij het waterschap is betrokken, maar ook nv's, zoals de Slibverwerking Noord-Brabant en verenigingen, zoals de Unie van Waterschappen. Uit het totale plaatje van de samenwerkingen en eigenlijk de eerste inventarisatie die werd gedaan, bleek dat veruit het grootste gedeelte van de samenwerkingen juist niet onder de verbonden partijen valt, maar een heel andere vorm heeft. Er zijn veel bestuurs-, samenwerkings- en intentieovereenkomsten, convenanten en dergelijke, met ook een grote diversiteit aan verschillende thema's en taken die daarbij horen. Ook was de uitdaging in het onderzoek om die samenwerkingen mee te nemen, die bestuurlijk relevant zijn en waarbij het algemeen en dagelijks bestuur zijn betrokken, die overkoepelend zijn en om samenwerking vragen met anderen dan alleen het waterschap, omdat die partijen worden benodigd om het te kunnen uitvoeren en tot resultaten te kunnen komen. Het gaat ook om samenwerkingen die in enigerlei vorm op papier staan en waarover in ieder geval door het dagelijks bestuur een besluit is genomen. Het eerste gedeelte was de vraag of het	
---	--

mogelijk is in kaart te krijgen over welke samenwerkingen het eigenlijk gaat, welke vormen die hebben en welke doelen hiermee zijn gemoeid. En bestuurlijk relevant, wat met het tweede aspect te maken heeft, is de vraag hoe is de betrokkenheid van zowel het dagelijks bestuur, als het algemeen bestuur bij de keuze om een samenwerking aan te gaan. Vervolgens is de vraag hoe is de betrokkenheid van het algemeen en dagelijks bestuur als het gaat om de voortgang van de samenwerking en het wel of niet behalen van de beoogde resultaten, de informatievoorziening en daarmee ook de sturing en controle, die vanuit het algemeen bestuur daarop kan worden uitgeoefend. Daarbij moet er een goede rolverdeling zijn over wat thuishoort bij het dagelijks bestuur en wat bij het algemeen bestuur. Er is specifiek gekeken naar wat in de mandatering en met name het delegatiebesluit is weergegeven, maar ook of er een goede rolverdeling is tussen wat aan het bestuur is en wat meer ambtelijk moet worden georganiseerd. Met name de samenwerkingen die alleen ambtelijk zijn, worden buiten beschouwing gelaten, omdat het ging over bestuurlijke samenwerkingen, waarbij ook het algemeen en dagelijks bestuur zijn betrokken. Daar werd het verschil tegengekomen tussen de samenwerkingen die vallen onder verbonden partijen en de overige samenwerkingen. Dat was het grootste gedeelte van de samenwerkingen. Voor de verbonden partijen is beleid geformuleerd over hoe afwegingen worden gemaakt om de samenwerking aan te gaan. Vervolgens zijn er de bijbehorende risicoanalyses die jaarlijks worden geactualiseerd, met afwegingen om wel of niet door te gaan met de betreffende samenwerkingen en met name ook afspraken over op welke manier informatie wordt gegeven, wat is de frequentie en de diepgang van de informatie? Dat is allemaal vastgelegd in beleid als het gaat over de verbonden partijen en niet of zeer beperkt vastgelegd als het gaat over de overige samenwerkingen. Dat is een feitelijke constatering. In de gesprekken met de ambtenaren, het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur kwamen er verschillende opvattingen naar voren over wat moet worden gedaan qua informatievoorziening en formele praktijken die worden benodigd voor de andersoortige samenwerkingen. De Rekenkamer heeft een aantal aanbevelingen geformuleerd voor zowel het dagelijks bestuur, als het algemeen bestuur hoe dat voor de overige bestuurlijke samenwerkingen kan worden gedaan, maar ook hoe daarmee naar het bestaande delegatiebesluit kan worden gekeken en wat als algemeen bestuur aan het dagelijks bestuur wordt gedelegeerd en onder welke voorwaarden. Het laatste aspect is ook in veel andere onderzoeken tegengekomen. Voor waterschappen is het noodzakelijk na te denken over

samenwerkingen en met name ook over de vraag hoe daarop sturing kan worden uitgeoefend en hoe vorm aan de controle kan worden gegeven bij een relatief nieuw vraagstuk. Bij gemeenteraden en Provinciale Staten is dat al gezien en daar gaat het over de grip die de volksvertegenwoordiging op de samenwerking zou willen hebben. Een van de conclusies die voortdurend naar voren komt, is dat het instrumentarium en de mogelijkheden er zijn. Er zijn dus mogelijkheden, zoals het instellen van rapporteurs die specifiek de samenwerkingen volgen, een vast agendapunt maken van de verbonden partijen en andere samenwerkingen voor commissievergaderingen. Het mondeling vragenrecht en schriftelijk vragenrecht zijn eigenlijk al instrumenten. Het is vooral een discussie die de volksvertegenwoordiging zelf en ook met het bestuur zou moeten aangaan om na te gaan hoe intensief het moet worden gedaan en op welke manier. Hoeveel tijd en prioriteit moet aan dit soort aspecten worden gegeven? Bij veel onderzoeken wordt tot de conclusie gekomen dat de instrumenten er zijn, maar dat het ook een kwestie is van hoe belangrijk het relatief wordt gevonden ten opzichte van alle andere zaken en zeker ook in een situatie waarin volksvertegenwoordigers doorgaans deeltijd politici zijn, die ook nog andere verantwoordelijkheden hebben. In de bestudeerde documenten en de gevoerde gesprekken wordt gezien, dat de mogelijkheden voor sturing en betrokkenheid er zijn met de deels financiële en deels bestuurlijk andersoortige risico's, maar ook kansen die bij dit soort samenwerkingen aan de orde zijn. Het is goed het gesprek met elkaar te voeren en ook daarvoor heeft de Rekenkamer een aantal aanbevelingen geformuleerd. Uiteraard is er bereidheid om meer gedetailleerde vragen te beantwoorden of onderzoeken, maar het is nuttig om de grote lijnen weer te geven, ook als aanzet voor de discussie en verdere omgang met de conclusies en aanbevelingen, zoals die door de Rekenkamer zijn geformuleerd.

Fractie Water Natuurlijk, de heer Freij, begint met de stelling dat het rapport glashelder is en dat er geen vragen aan de onderzoekers zijn.

Fractie Partij voor de Dieren, de heer Haagen, merkt op dat in het verslag van de Rekenkamer wordt gemeld dat het mogelijk zinvol zou kunnen zijn om het delegatiebesluit te heroverwegen. De vraag aan de onderzoekers is in welke richting daarbij wordt gedacht.

De heer Binnema, denkt dat de vraag eerder bij de Rekenkamer

thuishoort, maar probeert voorzichtig een antwoord te geven. Het is vooral bekeken vanuit het perspectief voor de onderwerpen die vallen onder verbonden partijen. Er zijn duidelijke criteria vastgesteld op welke manier het algemeen bestuur moet worden betrokken, maar ook welke criteria moeten worden gehanteerd om de keuze voor de specifieke soort samenwerking te bepalen. Vervolgens zijn er afspraken gemaakt over verschillende pakketten op welke manier, hoe vaak en in welke vorm het algemeen bestuur door het dagelijks bestuur wordt geïnformeerd. Als het gaat over het aangaan van alle overige samenwerkingen, dan geldt dat de verantwoordelijkheid geheel bij het dagelijks bestuur ligt en dat er doorgaans achteraf door het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur informatie wordt gegeven daarover. Het is dus de vraag en dat is vergeleken met een aantal andere waterschappen, waar is gekeken naar hoe hun mandaten en delegatie in elkaar zitten, of daar een grote rol voor het algemeen bestuur weggelegd kan of moet zijn. De vraag is of over een aantal aspecten, waarbij redelijk ruimhartig door het algemeen bestuur bevoegdheden aan het dagelijks bestuur zijn gedelegeerd, nog een keer de discussie moet worden gevoerd. Daarbij komt dat in een aantal gevallen in hetzelfde delegatiebesluit bij een aantal andere waterschappen ook afspraken zijn gemaakt over de manier waarop het dagelijks bestuur het algemeen bestuur periodiek informeert over de voortgang van dergelijke samenwerkingen. Een dergelijke clause zit nog niet of meer verstopt in de manier waarop het delegatiebesluit in Limburg vorm heeft gekregen.

Fractie AWP voor water, klimaat en natuur, mevrouw Hilders, heeft eerder het delegatiebesluit aangekaart en wil het hebben over de manier waarop verantwoording wordt afgelegd en de hele lange termijn die ertussen zitten voordat iets wordt gehoord. Deze zou graag worden verkort. Ook wordt graag een discussie gevoerd over het verbeteren van het uitoefenen of opstellen van beleidsregels of instructies bij de invulling van het delegatiebesluit.

De voorzitter, verzoekt de vragen vast te houden totdat het delegatiebesluit wordt behandeld, want daar horen deze vragen en opmerkingen thuis, maar het is goed dat deze zijn gesteld. De heer Binnema, mevrouw Van Tulder en de aanwezige leden van de Rekenkamer worden bedankt voor de toelichting op de rapportage, maar ook voor het vele werk dat is verricht voor de rapportage. Het dagelijks bestuur heeft de aanbevelingen omarmd. Dit betekent dat ermee aan de slag wordt gegaan. Daarmee wordt teruggekomen richting het algemeen bestuur. Hierover worden nadere afspraken gemaakt.

Mevrouw Van Tulder, wil van de gelegenheid gebruikmaken om iedereen hartelijk te bedanken die heeft meegewerkt aan het onderzoek. Ambtelijk is daarin behoorlijk wat energie gestoken.

De voorzitter, gaat verder met de behandeling van het Rekenkamerrapport. Er dient een advies te worden uitgebracht. Het gaat over pagina 3, de aanbevelingen in de richting van het algemeen bestuur, maar ook richting het algemeen bestuur. Zoals eerder gezegd, worden de aanbevelingen omarmd.

Eerste termijn:

Fractie Waterbelang Limburg, de heer Teeuwen, vindt het een helder en duidelijk rapport. De vraag is of er veel behoefte is aan de vermelde aanbevelingen. In het rapport staat dat de meeste geïnterviewde leden van het algemeen bestuur vinden dat het algemeen bestuur op een goede en juiste manier wordt geïnformeerd over de overige samenwerkingen, los van de bestaande samenwerkingen verbonden partijen. Als daarin wordt betrokken dat goed moet worden gekeken naar de rolinvulling tussen het dagelijks bestuur en algemeen bestuur, waarbij het algemeen bestuur veel meer gaat over de vraag wat het wil bereiken en dat het dagelijks bestuur een bepaalde vrijheid moet hebben hoe zij dat doet. Dit betekent ook hoe zij de samenwerkingen in zouden moeten richten. De vraag is of inderdaad alle aanbevelingen tot in detail moeten worden doorgevoerd. Er zijn veel samenwerkingen waarvan de rapportages gefragmenteerd tot het algemeen bestuur komen, maar dat gebeurt goed, als bijvoorbeeld wordt gekeken naar de samenwerkingen die tot stand komen op het gebied van Water in Balans, maar ook het HWBP. Veel samenwerkingen vallen onder deze twee categorieën, maar er zijn er natuurlijk nog veel meer. Ook door de verantwoording die wordt gedaan in de P&C-cyclus, wordt voldoende informatie gekregen, waarop voldoende alert kan worden gereageerd. De aanbevelingen die zijn gedaan aan het dagelijks bestuur om meer te actualiseren om een goed overzicht te krijgen en daarvoor een format te vinden, zijn begrijpelijk. Het advies zou zijn om die in ieder geval over te nemen. De aanbevelingen die worden gedaan aan het algemeen bestuur gaan wat ver, omdat het momenteel goed lukt, zeker als wordt gekeken naar de “wat”-vraag waarover het algemeen bestuur gaat en de “hoe”-vraag ligt bij het dagelijks bestuur.

Fractie Water Natuurlijk, de heer Freij, vertelt dat het gaat om het

derde onderzoek van de Rekenkamer waarmee voordeel kan worden gedaan en ook het derde rapport waarin eigenlijk wordt aangegeven dat het algemeen bestuur zich iets te passief opstelt. Het mag allemaal wat actiever, wat kritischer en wat voortvarender. Deze opmerking spreekt zeer aan. Het is een ervaring die de afgelopen jaren is opgedaan. Dat de behoefte bij de degenen waarmee is gesproken of degenen die reageren op het rapport, niet zo duidelijk naar voren komt, heeft waarschijnlijk ook te maken juist met het feit dat het algemeen bestuur niet goed weet wat de positie en de mogelijkheden zijn. Eigenlijk komt dat ook in de andere twee onderzoeken naar voren. De werkgroep Ondersteuning algemeen bestuur constateert ook dat het algemeen bestuur eigenlijk niet helemaal precies weet wat allemaal kan en mag. Moet dat niet verder worden ontwikkeld, om zo de eigenlijke functie, namelijk het kaderstellen en controleren van het dagelijks bestuur, beter in te kunnen vullen? Dat soort opmerkingen spreekt zeer aan en dat geldt ook voor de aanbevelingen die worden gedaan. Er zijn geen vragen over het rapport. Het is zeer volledig en gedegen samengesteld, met heldere aanbevelingen. Het is verheugend dat het dagelijks bestuur reageert op de aan haar gerichte aanbevelingen en dat deze worden omarmd en worden uitgevoerd. Als het gaat om het voorbereiden van de besluitvorming algemeen bestuur, dan wordt er juist voor gepleit om de aanbevelingen die aan het algemeen bestuur worden gedaan, te gaan opvolgen. Daarbij moet worden voorkomen dat het algemeen bestuur op de stoel van het dagelijks bestuur gaat zitten. Daar moet voldoende slagkracht zijn om zaken uit te kunnen voeren. Het algemeen bestuur dient dat goed te kunnen volgen, waar nodig moet richting worden gegeven en waar nodig moet het mogelijk zijn bij te sturen. Er wordt zeer gepleit om daarin als algemeen bestuur een stap voorwaarts te zetten en de aanbevelingen op te volgen.

Fractie AWP voor water, klimaat en natuur, mevrouw Hilders, vindt de aanbevelingen aan het algemeen bestuur heel waardevol. Er wordt ervoor gepleit deze op te volgen. De eerste aanbeveling, namelijk prioritering en selectie van bestuurlijke samenwerkingen die het algemeen bestuur intensiever gaat volgen, lijkt heel goed om mee te beginnen. Dan is het mogelijk om na te gaan waarop de inspanningen worden gericht. Het is ook handig voor het dagelijks bestuur om te weten over welke samenwerkingen het algemeen bestuur graag goed op de hoogte wordt gehouden. Bij andere is het misschien minder nodig. Hoe meer uitvoerend een samenwerking is, hoe minder het vaak nodig is. Als echter beleidsmatige zaken aan de orde komen, dan is het goed om op

tijd te zijn betrokken en instructies, beleidsregels of uitgangspunten voor handelen mee te geven. Bij het delegatiebesluit wordt teruggekomen op het feit dat eerder moet worden gerapporteerd. Het is wenselijk dat als gebruik wordt gemaakt van een delegatie dat dat dan binnen een maand wordt vernomen van het dagelijks bestuur, zodat niet overal helemaal achteraan wordt gelopen. Als het een half jaar later wordt vernomen, dan kan daarmee weinig meer worden gedaan.

Fractie LV50, de heer Berger, vindt het mooie en duidelijke rapporten. Hoe wordt bij mandatering geborgd dat het algemeen bestuur de controlerende taak nog steeds kan uitvoeren? Dat ontbreekt. Op welk tijdstip kan dat gebeuren? Achteraf kan niets meer worden veranderd.

Fractie Waterbelang Limburg, de heer Teeuwen, heeft een vraag aan de heer Berger, want die wil weten of de controlerende functie op een goede manier kan worden uitgeoefend. Heeft de heer Berger de ervaring dat het niet mogelijk is als dat achteraf zou moeten gebeuren? Normaal is er de P&C-cyclus waarin dat soort dingen worden neergelegd en waarop kan worden gereageerd.

Fractie LV50, de heer Berger, zegt dat dit normaliter inderdaad het geval is. Er wordt echter gevraagd hoe vaak per jaar de legger kan worden veranderd. Daar moet naar worden gekeken, want de legger verandert mee met de projecten die worden uitgevoerd. Is het wenselijk daarop invloed te hebben of wordt dat bij grote dingen gedaan? Dat kan een discussie zijn. Het dagelijks bestuur wordt gevraagd daarover na te denken.

De voorzitter, legt uit dat wat betreft de laatste vraag in de P&C-cyclus veel documenten zitten. Er is al opgemerkt dat HWBP en Water in Balans eigen rapportages hebben. Dat geldt overigens ook nog voor WBL en de zuivering. Dat zal worden meegenomen in de P&C-cyclus. Eerder is afgesproken, dat wordt geprobeerd zoveel mogelijk in de P&C-cyclus de verantwoordingsstructuur vast te gaan leggen. Om de effectiviteit en efficiëntie te bevorderen, te voorkomen dat drie keer een debat wordt gevoerd over dezelfde zaken en dat het ook in een keer op een goede manier kan worden gedaan. Daarnaast is er alle gelegenheid om over besluiten en beslissing die het dagelijks bestuur neemt, dan wel die in het algemeen bestuur worden genomen, terstond kennis te nemen, nadat deze zijn gepubliceerd. Dat is meestal binnen uiterlijk een week. Dat is redelijk snel. De kaderstellende

taak wordt door het algemeen bestuur aan de voorkant opgepakt. Binnen de kaderstelling opereert het dagelijks bestuur met de overeenkomsten en samenwerkingen. Tussentijds worden daarover verslagen gegeven. Uiteindelijk gaat het rapport over het gezamenlijk perspectief. Er is een aantal opmerkingen gemaakt en een aantal zaken benoemd, die eigenlijk over en weer antwoord van het algemeen bestuur vragen. De heer Teeuwen heeft richting het dagelijks bestuur gezegd dat het goed is om dat format te ontwikkelen en dergelijke. Deze aanbeveling wordt omarmd en daarmee wordt aan de slag gegaan. Hierover wordt met het algemeen bestuur nog nader het gesprek aangegaan en afspraken gemaakt. Verder zijn alleen opmerkingen gehoord die voor het algemeen bestuur zijn bestemd.

Tweede termijn:

Fractie Partij voor de Dieren, de heer Haagen, bedankt voor het prachtige rapport van de Rekenkamer en staat helemaal achter de aanbevelingen aan het algemeen bestuur. Met name kan op zeer korte termijn aanbeveling 4 in werking worden gezet, namelijk zet op de agenda van de commissies een vast agendapunt actualiteiten bestuurlijke samenwerking. Het lijkt uiterst zinvol dat daar met regelmaat naar wordt gekeken. Het is opgevallen, dat eigenlijk heel weinig wordt gehoord over de samenwerking met de Provincie. Er zijn samen met de Provincie belangrijke opgaven, zoals de KRW, Water in Balans, zaken die te maken hebben met het stedelijk afvalwater en zeker ook ten aanzien van de inrichting van het land en het gebruik van land waarbij er ook gewasbeschermingsmiddelen en andere zaken zijn die de waterkwaliteit beïnvloeden. Hopelijk wordt wat meer gehoord over de samenwerking en de afspraken die er zijn met de Provincie.

Fractie Waterbelang Limburg, de heer Teeuwen, zegt dat wordt beschikt over veel instrumenten. Als zaken echter goed lopen en dat is inderdaad het geval, dan hoeft daarvan niet altijd gebruik te worden gemaakt. Het is ook belangrijk om bestuurlijke drukte te voorkomen. Dat is ook een van de doelstellingen. Er komen weer extra rapportages. Er wordt afgewacht hoe dat zich verder ontwikkelt. Belangrijk is aanbeveling 3 aan het dagelijks bestuur. Hierin staat dat het dagelijks bestuur het algemeen bestuur uit gaat nodigen om mee te denken over hoe het een en ander vorm kan worden gegeven. Dat is het podium waar verder kan worden gesproken over hoe een dergelijke nieuwe structuur voor de overige samenwerkingsverbanden goed kan worden ingericht. Dat

zou een goed vervolg zijn. Fractie <u>AWP voor water, klimaat en natuur</u>, mevrouw <u>Hilders</u>, zegt nogmaals dat de aanbevelingen aan het algemeen bestuur worden onderschreven en ondersteunt ook de heer Haagen die zegt dat niet veel wordt gehoord over de samenwerking met de Provincie. Het waterschap is bezig met WRL, Waterrobuust Limburg. Wat wordt gedaan aan risicogericht normeren, als dat al een oplossing zou zijn? Er wordt geconstateerd dat hierover weinig wordt teruggekoppeld. Misschien helpt het niet dat niet in de coalitie wordt gezeten en wordt daar meer gehoord. Een heleboel is niet bekend. Dat wordt graag beter gezien en zou op prijs worden gesteld. Fractie <u>Water Natuurlijk</u>, de heer <u>Freij</u>, krijgt bijna de neiging om te reageren op de laatste opmerking en weet niet wat mevrouw Hilders mist, maar het vermoeden bestaat dat als onderdeel van de coalitie niet zoveel meer wordt gehoord, want er is een redelijke transparantie van het bestuur. Wat betreft de argumenten die de heer Teeuwen heeft genoemd rond de aanbevelingen, kan worden ingestemd dat bestuurlijke drukte moet worden vermeden. Het is niet de bedoeling om onnodig werk op de hals te halen. De eerste opmerking is eigenlijk de essentie van de aanbeveling, namelijk dat de heer Teeuwen zegt dat als zaken goed lopen, dan is het niet nodig om daarover zoveel extra te weten. Maar hoe weet het algemeen bestuur of zaken goed lopen? Dat is juist de controlerende rol, waarvan het rapport zegt dat deze onvoldoende wordt uitgeoefend. Er zijn instrumenten om dat te verbeteren. Fractie <u>Waterbelang Limburg</u>, de heer <u>Teeuwen</u>, heeft in de eerste termijn gezegd dat veel rapportages worden gekregen over alle samenwerkingen. Deze worden gekregen via de kwartaalrapportages Water in Balans en HWBP en op andere manieren, ook via de P&C-cyclus. De informatievoorziening is aanwezig. Deze moeten wat in elkaar worden gehaakt, zodat meer structuur ontstaat. Het is beschikbaar en daarop kan worden gereageerd als het niet bevalt of als er vragen zijn. Fractie <u>Water Natuurlijk</u>, de heer <u>Freij</u>, vermeldt op de grote onderwerpen inderdaad adequaat te worden geïnformeerd. Als echter wordt gekeken naar het totale palet van bestuurlijke samenwerkingen, buiten de verbonden partijen, dan zijn er zaken waarvan niet bekend is hoe het allemaal loopt en hoe het in elkaar zit. Het is goed om op deze wijze te kijken hoe de verschillende	
---	--

	fracties hierover denken. De <u>voorzitter</u>, merkt op dat de uitnodiging er ligt in aanbeveling 3 om daarover met elkaar het gesprek aan te gaan, zoals de heer Teeuwen dat heeft aangegeven. In de eerste termijn is toegezegd dat dit wordt gedaan. Het wordt sowieso vervolgd, maar eerst moet daarover op 27 november 2024 nog worden besloten. Er wordt geconstateerd dat het een bespreekstuk zal worden. De Rekenkamercommissie en onderzoekers worden bedankt voor de bijdrage en verlaten de vergadering.	
1	ALGEMEEN (Vervolg)	
1.3	Conceptverslag gezamenlijke openbare gecombineerde vergadering van de commissies Waterkeringen & Bestuur en Organisatie en Watersysteem, Zuiveren en Waterketen 11 september 2024 Voorstel: Vaststellen. Fractie <u>Waterbelang Limburg</u>, de heer <u>Teeuwen</u>, zag dat de verslaglegging qua vorm is veranderd. Vroeger werden woordelijke verslagen gekregen. Het is een besluitenlijst geworden. Daartegen bestaat niet veel bezwaar, want alles is na te zien via YouTube en er wordt gewerkt met een nieuw informatiesysteem. Waarom is ineens het karakter van de verslaglegging gewijzigd? Fractie <u>Water Natuurlijk</u>, de heer <u>Freij</u>, heeft dezelfde opmerking en de vraag of er iets is gemist. Is ergens besloten het op deze wijze te doen? De <u>voorzitter</u>, kan hierop geen antwoord en stelt voor hierop schriftelijk terug te komen. Voorheen werden ook de verslagen van de gemeenteraadvergaderingen woordelijk uitgewerkt, maar toen deze werden opgenomen en uitgezonden, is gezegd dat de vergadering is terug te zien. Er kunnen blokjes worden gemaakt en is het mogelijk op onderwerp terug te kijken. Het is een stuk gemakkelijker geworden om een herinnering op te halen. Dan kan de rapportage tot de kern beperkt zijn. Als er een bepaalde behoefte is op onderwerpen en het is wenselijk dat woordelijk uit te werken, dan kan altijd het verzoek worden neergelegd. Zo	Het juiste verslag zal geagendeerd worden voor de volgende vergadering.

	wordt dat herinnerd uit het gemeenteraadsverleden. Er wordt een mededeling vanuit de achtergrond gekregen, dat per abuis het verkeerde verslag is gepubliceerd. Er wordt voorgesteld om bij de volgende commissievergadering opnieuw het verslag te publiceren van de beraadslaging van 11 september 2024. Blijkbaar is er niet de bedoeling om het anders te doen, maar aan de andere kant is er de vraag wat ervan wordt gevonden als het anders wordt gedaan. Fractie <u>Waterbelang Limburg</u>, de heer <u>Teeuwen</u>, antwoordt hiermee akkoord te gaan. Fractie <u>Water Natuurlijk</u>, de heer <u>Freij</u>, merkt op dat de heer Teeuwen refereert aan een nieuw instrument. Dat is in het presidium besproken en gezien. Het heet Debatrijk. Als dat wordt ingevoerd, dan zijn de verslagen overbodig, want dan is het nauwgezet terug te zien en ook terug te lezen. Dat wordt allemaal met AI gerealiseerd. Totdat dat is ingevoerd, zou het wenselijk zijn de oude weg te volgen en de uitgewerkte verslagen te bespreken. De <u>voorzitter</u>, spreekt af dat de notulen van 11 september 2024 nog een keer opnieuw worden geagendeerd voor de volgende commissievergadering. Er wordt doorgegaan op de ingeslagen weg. Een eventuele vernieuwing van verslaglegging wordt besproken in relatie tot de uitkomsten van Debatrijk en de ondersteuning algemeen bestuur.	
1.4	Lijst van openstaande vragen en acties uit commissie Waterkeringen & Bestuur en Organisatie Voorstel: Voor kennisgeving aannemen. De <u>voorzitter</u>, constateert dat er geen vragen of opmerkingen zijn.	Lijst voor kennisgeving aangenomen.
2	TER INFORMATIE	
2.1	<u>Bestuursrapportage 2^e kwartaal 2024 BsGW</u> Voorstel: Voor kennisgeving aannemen. Fractie <u>Waterbelang Limburg</u>, de heer <u>Quaadvlieg</u>, merkt op dat op pagina 3 bij de personeelskosten staat dat voor het realiseren	Voor kennisgeving aangenomen.

van de OOP-taakstelling niet alle vacatures automatisch worden opengesteld. Er wordt gewerkt met flexibele inhuur. Deze is in de regel duurder dan vast. Desondanks is er toch nog een onderschrijving van 1,3 miljoen euro. De verwachting is dat de inhuur afdoende is. Wordt dan niet meer gewogen? Vindt er een herverdeling van taken plaats? Wordt er efficiënter gewerkt? Er wordt ervan uitgegaan dat de operatie structureel voordeliger is, alsook dat het voordelig resultaat wordt uitgekeerd aan de deelnemers. Het is verheugend te constateren dat er minder bezwaren zijn ingediend ten gevolge van de wetswijziging en andere zaken die daaraan ten grondslag liggen.

Fractie LV50, de heer Berger, vermeldt dat in het voorstel op pagina 1 staat: "Personeelskosten € 1.300.000 voordelig doordat niet alle vacatures zijn, en automatisch worden ingevuld". Dat is tekstueel enigszins moeilijk. Er zijn inderdaad minder bezwaarschriften.

De voorzitter, zegt dat de vraag stellen deze ook bijna beantwoorden is. Er loopt een aantal zaken door elkaar. Het OOP is een taakstellende opgave geweest. Deze moet uiteindelijk structureel vanaf 2028 leiden tot een besparing van 1,3 miljoen euro. Doordat vorig jaar al is afgerekend, omdat er niet meer wordt afgeschreven, wordt al geprofiteerd vanaf dit jaar. In 2024 levert dat BsGW al netto 600.000 euro op. In 2025 is dat 800.000 euro. In 2026 is het voordeel 1 miljoen euro voor alle deelnemers. In 2027 is dat 1,2 miljoen euro. In 2028 is dan de 1,3 euro bereikt die structureel wordt bespaard op personeelskosten. Uiteindelijk wordt dat nu al gemerkt in de cijfers. Bij uitdiensttreding worden niet meer een-op-een de vacatures geplaatst en opengesteld, omdat ook wordt gekeken of zaken door automatisering of op een andere wijze slimmer en efficiënter kunnen worden gedaan. Zoals bekend, is onlangs overgestapt op een nieuw ID-systeem, namelijk GouwIT. Per 1 januari 2024 is de overgang geweest. Deze automatiseringsovergang biedt enorme besparingsmogelijkheden. Dat wordt ook teruggezien in de cijfers. Dat gaat de deelnemers aan de BsGW nog wat extra's opleveren. Dat is de stand van zaken. De bezwaren zijn minder, maar dat is geen garantie voor de toekomst. Zoals bekend, lopen er landelijk nog allerlei zaken die tot nieuwe inzichten kunnen leiden. De rechter heeft een uitspraak gedaan die wellicht weer tot herzieningen leidt. Aan de andere kant is inmiddels wetgeving aangenomen die dat strikter heeft vastgelegd. Nog strikter dan het vorig jaar gold. Dat is de hoop, maar het effect daarvan geldt minder, omdat niet wordt meebetaald aan de juridische kosten. Voor gemeenten is het zeer belangrijk om in de loop van dit jaar te gaan ervaren wat

	structureel het effect daadwerkelijk gaat zijn, omdat er nog zorgen zijn over een andere beweging die dan op gang komt. Dat is nog afwachten. Het stuk wordt voor kennisgeving aangenomen.	
3	OM ADVIES	
3.1	Beleidsplan waterkeringen; afronding zienswijzeprocedure en vaststelling. Voorstel Het dagelijks bestuur adviseren over onderstaand conceptvoorstel aan het algemeen bestuur: Conceptvoorstel aan het algemeen bestuur 1. kennisnemen van het ontwerp Beleidsplan waterkeringen (bijlage 1) en de zienswijzennota (bijlage 2); 2. instemmen met de beantwoording van zienswijzen en overige reacties zoals voorgesteld in de zienswijzennota (bijlage 2); 3. het Beleidsplan waterkeringen vaststellen met de aanpassingen t.o.v. het ontwerp zoals voorgesteld in de zienswijzennota (bijlage 2, hoofdstuk 5); 4. de volgende beleidsnota's intrekken: a. Beheerplan waterkeringen 2017 – 2022 (vastgesteld 12 juli 2017, verlengd d.d. 28 september 2022); b. Afwegingskader type kering (vastgesteld d.d. 11 maart 2020); c. Nadere uitwerking technische beleidsuitgangspunten dijkversterking (vastgesteld d.d. 10 juli 2019); d. Beleidskader hoge gronden (vastgesteld d.d. 30 november 2022); 5. instemmen met het starten van het uitvoeringsprogramma uit het Beleidsplan waterkeringen (bijlage 1, hoofdstuk 5) <i>Eerste termijn:</i> Fractie <u>Partij voor de Dieren</u>, mevrouw <u>Schweren</u>, heeft in het beleidsplan waterkeringen op pagina 41 over biodiversiteit gelezen, dat Waterschap Limburg het HWBP-innovatieproject Future Dikes volgt. Waar mogelijk worden groene dijken gerealiseerd. Ook wordt de biodiversiteit bevorderd door de samenstelling van de toplaag, het gebruikte zaadmengsel en de inrichting van de kering zodanig in te richten, dat een goede uitgangspositie wordt gecreëerd. Het is verheugend dat alles te lezen. Er is begrepen dat ook op dijken die niet tot het project	Met inachtneming van de toezegging van de portefeuillehouder positief. Als bespreekstuk agenderen voor het AB.

behoren de biodiversiteit wordt bevorderd. Op bladzijde 65 staat onder het kopje “bereikbaarheid van de kering”, dat Waterschap Limburg het maaibeheer en onderhoud op groene dijken in principe met groot materieel uitvoert vanaf de kruin van de dijk, omdat het kostenbesparend is ten opzichte van het handmatig of met klein materieel maaien. Wat betekent de inzet van groot materieel uit oogpunt van kostenbesparing voor de ambitie om de biodiversiteit op groene dijken te bevorderen? Verder is er nog een vraag over punt 8.4, gravers en knaagdieren. Het graven in waterkeringen vormt een groot risico voor de waterveiligheid. Binnen de alliantie Hoogwaterbeschermingsprogramma wordt onderzocht in hoeverre beheersing van dit risico een subsidiabel onderdeel zou kunnen worden. In de motie van de vorige AB-vergadering is gevraagd of Waterschap Limburg bij het Rijk ervoor zou willen pleiten om preventieve maatregelen tegen het graven subsidiabel te maken. Verder is bij de alliantie gelezen, dat het slim is om in ieder geval het graven preventief op te nemen in het plan van aanpak als het project wordt ingediend, zodat als het subsidiabel mocht worden, de kosten alsnog worden vergoed. De vraag is ook als het niet wordt vergoed of Waterschap Limburg dan toch bereid is om preventieve maatregelen tegen het graven zelf te bekostigen.

De voorzitter, geeft aan dat het stuk ter advies wordt voorgelegd aan de commissie. Uiteindelijk vindt de inhoudelijke behandeling plaats in het algemeen bestuur.

Fractie Waterbelang Limburg, de heer Steeghs, vertelt dat het beleidsplan waterkeringen een aantal beleidsnota's samenbrengt tot een overzichtelijk geheel op het gebied van hoogwaterveiligheid voor de Maas. In grote lijnen kan hiermee worden ingestemd. In de oplegger wordt gesteld dat naar aanleiding van het beleidsplan mogelijk de waterschapsverordening en de beleidsregels vergunningverlening moeten worden aangepast. Dit wordt in Q4 in beeld gebracht. Is het niet te laat als dit na inwerkingtreding van het beleidsplan plaatsvindt? Wordt hierdoor niet in een juridische spagaat gekomen? Het afwegingskader heeft zeven invalshoeken. Zit hierin een volgorde van belangrijkheid, aangezien Waterveiligheid voorop dient te staan? Op pagina 52 van het beleidsplan wordt een saneringsprogramma voorgesteld voor niet permanente gesloten waterkeringen om deze in de toekomst beheersbaar te houden. Dit gaat met name over de schotbalkkeringen en coupures. Een aantal zienswijzen gaat ook hierover. Valt deze saneringsregeling binnen het HWBP? Als dat niet het geval is, hoe

wordt dit dan gefinancierd? Hoe zal naar verwachting de omgeving reageren op alternatieven voor de niet permanente keringen, die mogelijk de leefbaarheid aantasten? Hoe gaat het waterschap hiermee om? Verder wordt een onderzoek ingesteld naar het beheer van niet permanente gesloten keringen door derden. Dit brengt mogelijk complicaties en risico's met zich mee. Het algemeen bestuur wordt graag meegenomen in het traject en geïnformeerd voordat het dagelijks bestuur tot besluitvorming over zal gaan. Fractie <u>LV50</u>, de heer <u>Melskens</u>, is blij met de rapportage. Het is een aanmerkelijke verbetering dat een aantal oudere beleidsstukken is samengevoegd. Het is goed leesbaar en helder. Fractie <u>AWP voor water, klimaat en natuur</u>, mevrouw <u>Hilders</u>, ziet dat een aantal beleidskaders, visies et cetera vervalst. Deze zouden moeten worden toegevoegd om de inhoud te kunnen nagaan of er zou graag een tabel met verschillen worden gezien. Het is namelijk niet bekend wat precies wordt ingetrokken. Het is een hele klus om dat allemaal zelf op te gaan zoeken. Misschien kan het dagelijks bestuur in een tabel of overzicht voorzien, want het wordt allemaal ingetrokken en dat wordt graag nagekeken. Verder wordt gezien dat eigenlijk andere keringen dan die uit het HWBP niet zijn geprogrammeerd. Dat is zorgwekkend, want in Limburg is een groot deel van de waterkeringen niet in orde. Als alleen maar wordt geïnvesteerd in de waterkeringen waarvoor van het Rijk geld wordt gekregen, dan is het in 2050 niet op orde. Daarvoor wordt aandacht gevraagd. Er worden alleen maar plannen gemaakt voor keringen waaraan het Rijk meebetaalt en als waterschap zijn er taken voor alle keringen. Hierop wordt graag een reactie gekregen. Er zijn wat normeringen aangegeven van een waterstand van eens in de vijftig jaar, eens in de tweehonderdvijftig jaar en landelijk bij de rivier is het eens in de veertienhonderd jaar. Kan worden verteld welke normen uiteindelijk worden bepaald? Er is ook iets verteld over grenzen binnen Nederland, waardoor met andere provincies moet worden afgestemd en grenzen waardoor met buurlanden moet worden afgestemd. Kan inzicht worden verschaft over wat wordt afgestemd? Vaak wordt gehoord dat er samen wordt gewerkt. Daarvan zou graag wat teruggekoppeld worden gezien. Verder zijn de verantwoordelijkheden vanuit de Provincie en waterschap niet helemaal helder verwoord in het document. Vooral ook omdat wordt vermeld dat medeoverheden verantwoordelijk zijn voor de	
--	--

buitendijkse gebieden. Hoe moet dat wordt gezien? Wat doen zij daar? Wat is de taak van het waterschap? Als deze afwezig is, wat moeten de andere overheden dan doen? Hierin wordt graag een beter inzicht gekregen.

Fractie Water Natuurlijk, de heer Freij, vertelt dat het de fase is van oordeelsvorming en dan zijn er vragen als wat is het doel, waarover zijn er zorgen, wat zal de zorgen verminderen en aan welke voorwaarden moet het besluit voldoen om acceptabel te zijn. In de oordeelsvorming wordt met elkaar gesproken, gedebatteerd met het dagelijks bestuur en wordt er een politieke mening gevormd. Dit wordt gezegd, omdat bij het begin van de behandeling van het stuk eigenlijk al de complimenten worden uitgesproken voor het beleidsplan. Eigenlijk dient dat te worden gedaan in de vergadering van het algemeen bestuur. Er is een enorm knap stuk werk neergelegd. Het is bijzonder veel omvattend, uitgebreid, compleet en ook nog redelijk leesbaar. Deel A is daarop gestuurd, is te lezen in de toelichting. Dat zijn de complimenten waard, naast dat het een aantal andere stukken overbodig maakt, c.q. integreert. Echt de welgemeende complimenten. Deze worden in het algemeen bestuur graag herhaald. Niettemin blijft er een aantal punten over waarop graag een reactie of antwoord wordt gekregen of waarover misschien debat zal zijn. Er wordt gevraagd de zienswijzenota vast te stellen. Er is een reactie gevraagd aan een groot aantal partijen. Ambtelijk is de vraag gesteld welke partijen dat zijn, want het viel op dat het aantal reacties beperkt is. Uit de reactie blijkt dat drieëntwintig partijen, plus alle Limburgse gemeenten zijn gevraagd. Dat zijn een vijftig- of zestigtal potentiële reacties. Dan is het aantal van tien redelijk beperkt, als wordt gekeken naar hoever het plan strekt. Als wordt gekeken naar de inhoud, dan valt met name de reactie van de provincie Limburg op, die als eerste in de nota is weergegeven, waarvan een aantal onderdelen aanspreekt en treffend is. Het is jammer dat er toch in de meeste gevallen door het waterschap geen positief gevolg wordt gegeven aan de opmerkingen van de Provincie. Zij beginnen met de opmerking dat de ruimtelijke kwaliteit aan de orde komt, maar dat het onderwerp nog steviger verankerd kan worden. Vervolgens wordt gespecificeerd wat daarmee wordt bedoeld. De Provincie vindt onder andere dat natuur- en cultuurhistorie onvoldoende aan bod komen. In de reactie van het waterschap valt op, dat telkenmale wordt gerefereerd aan afwegingskaders, want natuur- en cultuurhistorie behoren tot het afwegingskader, landschap behoort tot het afwegingskader en kosten. Uiteraard gaat het om de vraag hoe de dingen worden gewogen. Daarop geeft de nota

geen antwoord. Samengevat, de nota van zienswijzen kan worden vastgesteld, maar mede naar aanleiding van de nota is er een aantal vragen. Nog een compliment is er voor het onderwerp biodiversiteit, want dat komt behoorlijk aan de orde. Dat is een goede constatering in verhouding tot hetgeen in het verleden kon worden geconstateerd rond dit soort nota's. Biodiversiteit natuurlandschap wordt diverse malen en op een goede wijze in de nota weergegeven, maar nogmaals de afweging daaromheen is wel een vraagteken. Verder is er het voornemen om het aantal huidige coupures en schotbalkkeringen te verminderen, om zodoende enige ruimte te scheppen voor de toekomst. Ook de Provincie maakt melding van zorgen over dat voornemen, want de coupures zijn vaak met veel strijd en betrokkenheid lokaal verworven om nog enig zicht te hebben op de rivier of om op een of andere wijze toegang te hebben tot bepaalde percelen. Het zal een behoorlijke strijd worden om de coupures terug te brengen. Hiervan wordt een selectie gemaakt. De vraag is hoe dat gaat uitwerken, hoeveel energie hierin moet worden gestopt en hoeveel weerstand wordt gecreëerd bij het terugbrengen van het aantal coupures. Op een gegeven moment moet de afweging worden gemaakt of het middel niet erger is dan de kwaal. Op pagina 41 wordt het voornemen beschreven de dijk als groen lint in het landschap. Het is een prachtige tekst. Daar valt op dat worden vermeld de steilranddijk of de begroeide hoge-gronddijk. Dat is eigenlijk een voorbeeld dat wordt gezien in Ooijen-Wanssum, waarbij de dijk is geïntegreerd in het landschap en op die manier bijdraagt aan de beleving van de rivier, de veiligheid en het zorgvuldig benutten van de ruimte. Toch wordt vermeld, dat in sommige gevallen een steilranddijk of een begroeide hoge-gronddijk een mogelijkheid is. Dat zijn nogal wat slagen om de arm. Er wordt begrepen dat dit iets heeft te maken met de beschikbare gronden, want het vergt meer gronden dan een eenvoudige dijk. Liever was gezien dat werd gezegd, dat zoveel mogelijk wordt gestreefd naar hoge-gronddijken en steilranddijk juist vanwege de al genoemde voordelen. Er wordt graag gehoord waarom deze slagen om de arm er zijn en waarom deze oplossing niet de voorkeur zou hebben. Op pagina 43 wordt wederom vermeld dat elke kering maatwerk is. In een project worden eerst alle belangen geïnventariseerd, zodat later met de goede maatwerkoplossing kan worden gekomen, die hopelijk op draagvlak in de omgeving kan rekenen. Er worden zeven aspecten genoemd die in de afweging een rol spelen. Ook hier is de vraag hoe worden de zeven aspecten gewogen en vooral ook wie doet dat? Wat wordt daarbij de rol van het algemeen bestuur? Dat refereert ook aan eerdere opmerkingen, zelfs uit de vorige periode

en een voornemen in het programma, waarin wordt gesteld dat het algemeen bestuur een sterkere stem moet krijgen bij majeure projecten. Eigenlijk was het HWBP de aanleiding tot die vraag. Verder is de vraag wat de verhouding is tussen de zeven aspecten op pagina 43 en de zes principes en strategie die op pagina 35 worden genoemd. De een is een invalshoek met zes afwegingen. De andere is een invalshoek met zeven afwegingen. Voor een deel overlappen deze elkaar. Er wordt niet goed begrepen hoe deze twee zich ten opzichte van elkaar verhouden. Op pagina 42 staat een paragraaf over het onderhoud van dijken door middel van schapenbegrazing. Op 22 mei 2024 is een bezoek gebracht aan een project met schapenbegrazing en is kennisgenomen van de ervaring daarmee. Ook was het mogelijk te constateren dat de proef die in het verleden is gedaan en waaraan ambtelijk steeds wordt gerefereerd, niet op de juiste wijze is uitgevoerd. Toen is gekozen voor stand begrazing. De schapen stonden langere tijd in het vak waardoor de dijk werd vertrapt en eigenlijk alles werd vernield. Sindsdien wordt dat resultaat als maat genomen voor de opvattingen. Dat wordt ook weer teruggezien in het stuk. Op 22 mei 2024 kon in het veld worden geconstateerd en ook worden vernomen van een medewerker van het waterschap, dat schapenbegrazing op dijken wel degelijk mogelijk is. Datgene wat wordt vermeld, is een foute conclusie uit een verkeerde proef. Of misschien is het een goede conclusie uit een verkeerde proef, maar de conclusie klopt in elk geval niet. Daarop wordt graag een reactie gekregen, want hier worden de schapen uitgefaseerd. Het waterschap bouwt het aantal dijklocaties met schapenbegrazing af. Dat is in tegenspraak met de ervaringen die in de praktijk zijn gezien en gehoord. Op pagina 44 staat ook een heikel thema, namelijk de integrale gebiedsontwikkeling en de meekoppelkansen. Het dagelijks bestuur staat hier positief tegenover. Dat is ook de wens van het algemeen bestuur in het verleden geweest. Er wordt ook gezegd dat waar kansen liggen door projecten samen met andere overheden op te pakken in een integrale gebiedsontwikkeling, daaraan graag wordt meegedaan en dan wordt het eigen deel ingebracht. Op zich is dat prima, maar het is wat passief. Is het mogelijk andere overheden te stimuleren om mee te doen? Dus dat het waterschap het initiatief neemt, want dat is tenslotte de taak rond de hoogwaterbescherming. Kan het niet actiever worden geformuleerd en dat het waterschap het initiatief neemt om anderen te stimuleren mee te doen aan projecten die het waterschap initieert? Misschien is het zo bedoeld, maar dan staat het er wat ongelukkig. De hamvraag rond het stuk is, wie maakt wanneer, welke afwegingen en op basis waarvan, c.q. wat is de positie van het algemeen bestuur bij dat	
---	--

soort besluiten? Fractie <u>BBB+</u>, de heer <u>Lacroix</u>, vindt het een goed leesbaar stuk en kan wat de waterkeringen betreft hiermee goed uit de voeten. Veilige waterkeringen worden als prioriteit gesteld in relatie tot biodiversiteit en de haalbaarheid voor beheerders en onderhoud. In de praktijk worden de problemen gezien die dat met zich meebrengt. Enerzijds zal wat betreft de plantensamenstelling op een dijk goed moeten worden onderzocht hoe dat met de biodiversiteit zo ruim mogelijk kan worden ingevuld. Als het gaat over gravers, dan staat dat stukje biodiversiteit echt niet onder druk wat betreft dassen en bevers. Inmiddels krioelt het van de bevers en dassen in Limburg. De bever is nauwelijks te beheren. Er zijn zorgen over hoe dat in het beleidsplan wordt genoemd. Zo nodig worden maatregelen getroffen, maar dat is erg zwak uitgedrukt. Er moeten maatregelen worden genomen om de veiligheid te garanderen. Ook voor beheer en onderhoud moet er blijvend aandacht zijn, zodat het haalbaar en betaalbaar blijft. Verder kan worden aangesloten bij de opmerkingen van Waterbelang over de beoordeling van de derde partijen wat natuurlijk ook invloed kan hebben op de uitwerking. Portefeuillehouder de heer <u>Achten</u>, zegt een aantal vragen schriftelijk te moeten beantwoorden. Er wordt verzocht om als er veel vragen zijn en een concreet antwoord wordt gewenst, deze vooraf in te sturen, zodat het antwoord kan worden voorbereid en het goede gesprek kan worden gevoerd. Dit als tip voor de volgende keer. Mevrouw Schweren wordt bedankt voor de complimenten voor de aandacht voor biodiversiteit. In het beleidsplan is beoogd om het doel, namelijk het behouden en verbeteren van biodiversiteit, als leidend te stellen. Het middel om daar te komen is de invulling om het doel te realiseren. Als op een andere manier hetzelfde doel kan worden bereikt, dan staat het waterschap daarvoor open. Het is echter een integrale afweging tussen geld, capaciteit en opgave. De opgave is genoemd. Als het doel leidend is, dan is ook de vraag hoe dat kostenefficiënt te doen. Hier wordt verder niet op ingegaan, omdat areaalbeheer bij portefeuillehouder de heer Wolfhagen hoort. Hij weet waarom in dit geval wordt gekozen voor groot materieel om het doel te realiseren, in plaats van de vraag die ook leeft met betrekking tot schapenbegrazing. Tot zover is het mogelijk de vraag te beantwoorden. De rest van de vraag wordt doorgegeven aan collega de heer Wolfhagen. Hij wordt verzocht hierop schriftelijk te reageren, zodat er een antwoord is voor de volgende vergadering van het algemeen bestuur. Verder wordt	
---	--

teruggekomen op de motie. Het dagelijks bestuur heeft de AB-informatiebrief besproken. Deze is akkoord bevonden en zal worden gedeeld. Hierin wordt teruggekomen op de toezegging van de vergadering van het algemeen bestuur, waarbij navraag zou worden gedaan bij het landelijk HWBP. Er wordt uitgelegd dat er momenteel een project is, namelijk het HWBP-project dijkversterking Buggenum. Hierover werd met het HWBP al gesproken, omdat daar een dassenburcht aanwezig is waarmee rekening moet worden gehouden. Het is logisch dat als het de wens is een veilige dijk te maken, dat preventieve maatregelen daarin worden meegenomen. Naar aanleiding van de motie, heeft het HWBP besloten om eerst goed te gaan analyseren wanneer preventieve graafwerende maatregelen nodig zijn voor het versterken van de dijk, dan wel dat er sprake is van regulier onderhoud en beheer dat in principe bij de waterschappen zit. Het voorstel in de AB-informatiebrief is het onderzoek af te wachten en dan opnieuw met het algemeen bestuur het gesprek aan te gaan over wat met de uitkomst van het onderzoek en het standpunt van het HWBP met betrekking tot subsidiariteit moet worden gedaan. Hiermee wordt vooruitgelopen op de AB-informatiebrief die binnenkort wordt verstuurd. In het beleidsplan onder hoofdstuk 8, biodiversiteit staat dat als het nodig is, dan neemt het waterschap op basis van een risicoanalyse ook graafwerende maatregelen. Anders zou het waterschap vanwege onderhoud en beheer uiteindelijk ook voor de kosten opdraaien. Het toepassen daar waar het nodig is, is wat anders dan over 185 km links en rechts van de Maas preventief graafwerende maatregelen nemen als de das of bever daar niet aanwezig is. Er wordt verdergegaan met de beantwoording van de vragen van de heer Steeghs. Er moet eerst beleid worden vastgesteld voordat de waterschapsverordening kan worden aangepast. Los daarvan is een aantal zaken in het beleidsplan vastgesteld die moeten worden uitgevoerd en die ook kunnen leiden tot een wijziging van de legger. In het kader van efficiëntie en effectiviteit is het verstandig dat te bundelen en in een keer te doen, dan dingen los te doen, omdat daaraan ook een hele procedure vastzit. Als op de 27^e het beleid is vastgesteld, is er beleid waaraan kan worden getoetst en dat inderdaad nog moet worden vertaald in de legger, dan wel de waterschapsverordening. Het begint met het vaststellen van beleid. Wat betreft de zeven invalshoeken wordt de sterafweging gedaan. De insteek van het instrument is, dat op voorhand wordt gezegd dat er een zwaarder weegt, want daarom zijn deze in een cirkel verdeeld. Het is geen sinecure, maar afhankelijk van het project, de uitdagingen die er liggen of dat er spanning zit op een van de zeven sterren. Het is niet mogelijk een

algemeen antwoord te geven. Per project wordt elke ster bekeken. De voor- en nadelen worden op de zeven onderwerpen bekeken en wordt er nagegaan hoe tot het beste plan voor de omgeving kan worden gekomen. In 2022 is het programma Maas2050 vastgesteld, waarin is aangegeven de veiligheid te doen samen met en voor de omgeving. Dat is ook het kader waarin de afweging wordt gemaakt. Als het gaat om een dijkversterkingstraject waar alleen het waterschap aan zet is in de uitvoering, dan zal het waterschap het zelf moeten doen. Als het gaat om een gebiedsontwikkeling, waar meerdere partijen proberen meerwaarde te creëren voor de maatschappij, dan wordt dat gezamenlijk gedaan. Dat wil niet per definitie zeggen dat als er extra ruimtelijke kwaliteit door bijvoorbeeld gemeenten wordt gevraagd, dat het waterschap dat financiert. In de afweging wordt besproken, los van de wensen, wie dat financiert. Het is geen sinecure. Het is afhankelijk van met welke partijen, welke opgave in welk gebied moeten worden ingevuld en gerealiseerd en of iedereen bereid is een duit in het zakje te doen om dat voor elkaar te krijgen. Het saneringsplan wordt niet gefinancierd vanuit het HWBP. Er is aangegeven dat wordt begonnen met een inventarisatie om vast te stellen welke coupures, dan wel demontabele wanden in aanmerking kunnen komen. De vraag is wat het financieel betekent, maar ook ruimtelijk gezien. Zoals afgesproken, wordt bij het algemeen bestuur teruggekomen met waar het dagelijks bestuur op in wil zetten en waarom. De reden wordt in het beleidsplan Waterkering duidelijk uitgelegd en hierover heeft een thema AB plaatsgevonden. Als rücksichtslos wordt doorgegaan met de huidige coupures en demontabele keringen te verhogen met schotbalken, waar deze nu zijn, dan wordt het een omvang die onbeheersbaar wordt. Er kan niet worden gegarandeerd dat als alles op tijd dicht staat, het kan doen wat het zou moeten doen, namelijk waterveiligheid waarborgen. De inventarisatie wordt gedaan om ervoor te zorgen dat ruimte wordt gecreëerd om in de toekomst daar waar het niet anders kan, toch deze maatregel kan worden toegepast. In een interview van de Limburger is aangegeven dat dit soort ingrepen een behoorlijke impact kunnen hebben op de persoonlijke levenssfeer. Het is voor te stellen dat mensen niet staan te juichen. Het waterschap heeft echter niet alleen een taak voor het individu, maar om voor een collectief meestal het gebied daarachter te beschermen tegen hoog water. Soms betekent dat keuzes maken die een individu niet prettig vindt, maar die worden gedaan voor het hogere belang. Er wordt geprobeerd het voor het individu zo goed mogelijk op te lossen. In een gebied kan alleen een dijkversterkings- of gebiedsontwikkelingstraject worden gedaan,	
--	--

waarbij iedereen zijn eigen ding doet. Echter in dergelijke trajecten komt er de vraag om te komen tot een integraal beheers- en onderhoudsplan, zodat er een gezamenlijk streefbeeld is en dat kan worden geborgd dat het streefbeeld kan worden gerealiseerd. In een gebied kan met elkaar worden afgesproken, dat bijvoorbeeld Rijkswaterstaat of een andere partij het beheer en onderhoud uitvoert voor de verschillende partijen, volgens de eisen van de klant. Er wordt onderzocht of de eisen van de verschillende partijen kunnen worden gematcht en of er draagvlak en commitment is te vinden om dit gezamenlijk bij een partij te beleggen. Met de uitkomst van het onderzoek zal, voordat een besluit wordt genomen, bij het algemeen bestuur worden teruggekomen. Mevrouw Hilders wordt toegezegd dat de beleidsdocumenten worden gedeeld. Er zal gelegenheid zijn deze door te nemen en eventueel vragen te stellen. Als er vragen zijn voor de volgende vergadering van het algemeen bestuur, dan kunnen deze alvast schriftelijk worden ingediend, zodat het mogelijk is het algemeen bestuur zo goed mogelijk te voorzien van informatie. In de introductie staat duidelijk dat het beleidsplan waterkeringen is bedoeld voor de primaire keringen. Er is inderdaad een opgave. Zoals in de begroting, dan wel de najaarsrapportage staat vermeld, is het waterschap bezig met een inventarisatie van de overige keringen om vervolgens daarop beleid te formuleren om net zoals bij Maas2050 te komen tot een programmering welke opgave er ligt, waaraan moet het voldoen en hoe het vorm en gestalte wordt gegeven. Het begin met ervoor te zorgen dat alle zaken goed in beeld zijn. Onder andere de hoge grond, waarvan in 2022 iets werd gevonden, is daar een onderdeel van. De normering is landelijk vastgesteld door het Rijk. Dat is de opgave waaraan het waterschap zich moet houden. Dit is ook terug te vinden in het veiligheidsportaal. Wat betreft grenzen, wordt als voorbeeld genoemd het project Thorn – Wessems. Dat sluit op een gegeven moment aan op België. België heeft een ander uitgangspuntenbeleid dan Nederland. In eerste instantie wordt geprobeerd om met elkaar tot consensus te komen. Als dat niet lukt, dan wordt nagegaan hoe op een andere manier, de waterveiligheid kan worden gewaarborgd, maar dat kan iets anders zijn dan een logisch traject. Er wordt gekeken naar het ideale traject, maar als op het ideale traject geen consensus is te krijgen met België of andere partijen, dan wordt gezocht naar hoe als waterschap de waterveiligheid kan worden geborgd. Soms is het probleem met het buitenland dat andere uitgangspunten worden gehanteerd. Het is de wens te voorkomen dat via de achterkant het water toch bij de mensen in Limburg terechtkomt. In het buitendijks gebied heeft het waterschap geen opgaven met

betrekking tot waterveiligheid. Dat is in de beleidslijn Grote rivieren vastgelegd. Dat wil niet zeggen dat er geen taken zijn voor andere overheden. Bijvoorbeeld als het gaat over evacuatie bij hoog water, dan zijn de Veiligheidsregio met een kader en vervolgens ook de individuele gemeenten verantwoordelijk om daaraan borging te geven. Bijvoorbeeld bij het project Baarlo-Hout – Blerick worden gesprekken gevoerd met de gemeente om ervoor te zorgen dat bij een bepaalde waterstand er altijd een centrale weg door de uiterwaarden geschikt is om op het allerlaatste moment mensen of dieren in veiligheid te brengen. Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor het onderhoud en beheer in de uiterwaarden om ervoor te zorgen dat er geen onnodige stuwing plaatsvindt en er voldoende bergingsruimte is om in tijden van hoog water te voorkomen dat er ongelukken gebeuren. De heer Freij wordt bedankt voor de complimenten voor de inzet van de ambtelijke organisatie. In de najaarsrapportage is te lezen dat het behoorlijk wat inzet heeft gevraagd en meer dan vooraf werd verwacht. Het is prettig om te horen dat dat wordt gehoord en gezien. Het aantal reacties op de zienswijzenota is laag. Dat kan te maken hebben met het feit dat het beleidsplan waterkeringen voor een gemeente op een dusdanig niveau zit, dat nog niet concreet wordt gevoeld wat het betekent voor de gemeente, dan wel de inwoners of ontwikkelingen. Dat is ook terug te zien in de vragen die door de gemeenten Venlo en Roermond worden gesteld. Eigenlijk vragen zij wat het betekent voor de gemeente en hoe dat eruit zal zien. Als kan worden voorspeld hoe dat eruit zal gaan zien, dan zou dat graag worden gedaan. Als met een project wordt gestart, dan worden opgehaald de uitgangspunten, welke opgaven liggen voor en dat bepaalt met welke oplossingen kan worden gekomen om in gezamenlijkheid meerwaarde te realiseren voor de omgeving en de waterveiligheid te borgen. Het is gepubliceerd en iedereen heeft de gelegenheid gehad om te reageren. Een inwoner heeft gereageerd. Meestal als ergens met een project wordt gestart en in een gebied aan de slag wordt gegaan, dan gaat het leven voor de mensen. Daarom is er een uitgebreid omgevingsproces en dan vindt pas de participatie plaats. De Provincie en gemeenten benadrukken vooral de ruimtelijke kwaliteit. In het beleidsplan staat dat het waterschap ook een opgave heeft, zodat als iets wordt opgepakt, dan kan ook worden nagegaan of het mooier kan worden teruggebracht dan het voorheen was, als in dat gebied toch aan de slag wordt gegaan. Dat wil niet zeggen dat als er wensen en ideeën zijn van medeoverheden om in een bepaald dijkversterkingstraject of bepaalde gebiedsontwikkeling extra ruimtelijke kwaliteit te benadrukken, dat het waterschap degene is	
---	--

die dat financiert. Vandaar enige terughoudendheid in ervoor open te staan. Het wordt graag samengedaan, maar er wordt ook samen de verantwoordelijkheid genomen voor de financiering. En niet als er extra ruimtelijke kwaliteit wordt gewenst, dat het waterschap dat moet dat financieren. Dat is enigszins wat de reacties uitstralen, namelijk de lat wordt hoger gelegd en dan is de ruimtelijke kwaliteit geborgd. Daar zit echter een gezamenlijke verantwoordelijkheid. De heer Freij gaf terecht aan dat het waterschap hiervoor openstaat en wil graag samenwerken, maar het vraagt ook wat van de andere partijen. In de reactie op natuur en cultuur is al aangegeven dat het valt onder ruimtelijke kwaliteit. Het is niet verbazingwekkend dat dit wordt genoemd, omdat vaak bij bepaalde punten in gebiedsontwikkelingen de vraag terugkomt wie verantwoordelijk is of wie de regie neemt op het borgen of handhaven van het stuk natuur en cultuur. Portefeuillehouder de heer Breugelmans is niet voor niets in gesprek over cultureel erfgoed en hoe daarmee als waterschap wordt omgegaan, maar ook over waar de verantwoordelijkheid ligt bij andere partijen. De vraag over coupures is hopelijk voldoende beantwoord bij de behandeling van de vragen van de heer Steeghs. Met betrekking tot de opmerking of het middel erger is dan de kwaal, wordt gerefereerd aan als het zo wordt doorgegaan, dan kan in de toekomst de waterveiligheid niet worden geborgd. Er kan worden gesteld dat het voordeel groter is dan de kwaal. Met betrekking tot de steilranddijk of de begroeide hoge-gronddijk wordt een slag om de arm gehouden. Er is aangegeven dat dijkversterking of gebiedsontwikkeling geen one-size-fits-all is. Er moet worden nagegaan dat als het kan worden gecombineerd, zoals bij gebiedsontwikkeling Groene Rivier Well, dan is er veel grond en kunnen een steilrand- of hoge-grond worden toegepast. Als het een stedelijk gebied is met weinig ruimte en grond, dan vallen dat soort opties weg. Uiteindelijk als het gaat over de CO₂-footprint en financiën, dan is het vaak veel interessanter om de grond die in het gebied beschikbaar is, ook in het gebied te benutten. Daarmee kunnen meerdere doelen worden gerealiseerd. De afweging maatwerk en de ster is al toegelicht. Het verschil tussen de sterafweging en de zes principes, is bij de sterafweging bijvoorbeeld te komen tot de keuze welk dijktype, dan wel welk tracé wordt gevolgd en welke ontwikkelingen wel of niet worden meegenomen. De principes gaan meer over wat de uitgangspunten zijn als met een project aan de slag wordt gegaan. Het een is het afwegingskader voor het maken van keuzes. Het andere zijn de uitgangspunten wat belangrijke zaken zijn bij een dijkversterking, dan wel het traject bij een gebiedsinrichting. De vraag over de schapenbegrazing wordt doorgegeven aan collega

de heer Wolfhagen, want die gaat over het areaalbeheer. Het is jammer dat tijdens de themabijeenkomst de financiële consequenties niet aan de orde zijn geweest voor een andere vorm van begrazing, waarmee kwaliteit kan worden geboden. Er is namelijk van schapenbegrazing afgestapt omdat onder andere het waterschap toendertijd heeft besloten dat het machinaal maaien kostentechnisch interessanter was dan schapenbegrazing. Het zou prettig zijn geweest als dat in het kader van openheid en transparantie was aangegeven. De heer Wolfhagen wordt gevraagd hierop schriftelijk te antwoorden, omdat het over areaalbeheer gaat. De integrale gebiedsontwikkeling en meekoppelkansen zijn zo geformuleerd, omdat als het waterschap ver voor de troepen loopt, dan wordt in de praktijk de indruk gewekt dat het waterschap het ook gaat financieren. Een integraal project zou geen optelsom moeten zijn van de verschillende opgaven. Eigenlijk moet worden nagegaan hoe gezamenlijk geld bij elkaar kan worden gebracht om uiteindelijk onderaan de streep de meeste toegevoegde waarde te creëren. In de praktijk gaat de discussie echter vaak over de bijdrage van andere partijen. Vandaar dat het waterschap terughoudend is. Het is wenselijk mee te koppelen, maar er wordt verwacht dat aan de voorkant, op basis van gelijkwaardigheid, het traject wordt ingegaan. Dit betekent dat iedereen een bijdrage doet, de bijdrage wordt geïndexeerd en als er een tekort is, dan moet ook gezamenlijk een oplossing worden gevonden om het te financieren. Er moet dus het goede gesprek worden gevoerd over met welke principes de projecten worden gestart, gezamenlijk naar oplossingen wordt gezocht en niet als het moeilijk wordt dat het waterschap het dan maar moet uitzoeken. Dat zijn de kaders hoe bepaalde dingen worden gedaan. Het programma Maas2050 is vastgesteld. Als er geen verdere vragen of opmerkingen zijn, dan wordt het programmaplan vastgesteld. Verder is er de begroting. Dat zijn kaders die zijn meegegeven om invulling te geven aan de HWBP-projecten die worden uitgevoerd. In de voortgangsrapportage HWBP wordt verantwoording afgelegd hoe het wordt gedaan, waar tegenaan wordt gelopen en welke beheersmaatregelen worden genomen. Als moet worden afgeweken van het vastgestelde beleid, dan wordt uiteraard teruggekomen bij het algemeen bestuur, want zo hoort het te gaan. De heer Lacroix vraagt naar wat wordt bedoeld met zo nodig. Er is al toegelicht dat niet over de totale 185 km preventief graafwerende maatregelen worden toegepast. Alleen daar waar het nodig is om een veilige waterkering te realiseren, is het niet anders mogelijk, want als het wordt gerealiseerd en er is daarna graafschade, dan is er een groot probleem, want dan is er geen veilige dijk. Bij het project

Buggenum is het geen discussie, want daar is er een dassenburcht en moet hieraan een goede invulling worden gegeven. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen het realiseren of in ieder geval projecten dijkversterking, versus gewoon onderhoud en beheer, want dat vraagstuk gaat veel verder als het gaat over graven door dassen en bevers en hoe daarmee wordt omgegaan, dan alleen het HWBP. Als met elkaar daarover het gesprek wordt gevoerd, dan moet dat in de volle breedte worden gedaan, maar het onderwerp zit bij collega de heer Wolfhagen en is het wenselijk het daar te adresseren. De voorzitter, bedankt de heer Achten voor de uitgebreide beantwoording. Er staan nog tien punten geagendeerd. Het is de vraag of een tweede termijn noodzakelijk is, want er is uitgebreid antwoord gegeven en er volgt ook nog een schriftelijke beantwoording. Wellicht zal dat ook weer tot vragen leiden. De portefeuillehouder heeft aangegeven dat het goed is om vooraf de vragen schriftelijk te stellen, zodat het mogelijk is kennis te nemen van de antwoorden voordat de commissievergadering begint. Dan is het ook mogelijk in de commissie het inhoudelijke debat met elkaar te voeren. Dat geeft wat meer ruimte.

Fractie Water Natuurlijk, de heer Freij, merkt op dat het ook de bedoeling is om te debatteren en een mening te vormen. Het is lastig als de tijdsdruk wordt opgevoerd. De agenda wordt opgesteld en vooraf is bekend dat het drieënhalf tot vier uur zal duren. De collega's wordt gevraagd om te reageren op de genoemde thema's, namelijk de schapenbegrazing. Dat is geen principiële kwestie. Het gaat erom dat schapen een meerwaarde hebben voor de biodiversiteit, want zij verspreiden de zaden en een meerwaarde hebben als het gaat om de beleving van de dijken. De portefeuillehouder geeft aan dat het vooral financiële overwegingen zijne en legt de verantwoording daarvoor bij de ondernemer die daarover had moeten informeren. Dat is niet correct, want het is de verantwoordelijkheid van het waterschap als het financiële argumenten zijn. Graag wordt van de collega's gehoord hoe zij tegen dat thema aankijken. Verder wordt veel belang gehecht aan de positie van het bestuur bij het maken van de afwegingen. De heer Achten vermeldt het programmaplan, er is het beleidsplan en Maas2050, daarin staan de kaders en dat het bestuur verder de gelegenheid moet krijgen om het werk te doen. Dat is niet afgesproken in het bestuursprogramma, want daarin is gezegd dat het algemeen bestuur een stevigere positie krijgt bij majeure projecten. Dit zijn majeure projecten. Graag ook daarop een reactie van de collega's in het kader van de meningsvorming.

De voorzitter, gaat toch vragen om beknopt te zijn in de tweede termijn, maar wil de tijdsdruk verder niet opvoeren en meldt dat veel technische vragen zijn gesteld. De technische vragen zouden vooraf schriftelijk beantwoord kunnen zijn. Dat had nog meer ruimte gegeven aan het debat. Er is alle ruimte, want het algemeen bestuur bepaalt.

Tweede termijn:

Fractie Partij voor de Dieren, mevrouw Schweren, wil iets zeggen over de schapenbegrazing op de dijken. In het algemeen kan de biodiversiteit het meest worden bevorderd op schrale gronden. Maaien en maaisel afvoeren, geeft het beste resultaat. Insecten hebben het het zwaarst om te overleven zonder biodiversiteit. Die zijn het best gebaat bij maaien in vakken of dat stukken blijven staan, zodat er continu voldoende bloemen zijn waar de insecten kunnen foerageren en met de insecten, natuurlijk ook weer de dieren die insecten eten. Dat is het standpunt voor wat betreft de biodiversiteit en de schapen. Natuurlijk vertrappen schapen een deel van de bovenlaag van een kering.

Fractie Waterbelang Limburg, de heer Steeghs, komt terug op het onderzoek dat wordt ingesteld op de niet permanent gesloten keringen. Het is vooral zorgwekkend wanneer bij hoog water partijen niet in staat zijn om te doen wat zij moeten doen en de verantwoordelijkheid toch bij Waterschap Limburg terecht zal komen. Er wordt verzocht in het onderzoek hier goed naar te kijken. Wat betreft de schapenbegrazing hoort de discussie thuis in de andere commissie bij portefeuillehouder de heer Wolfhagen. Er wordt voorgesteld het gesprek daar te voeren. De positie van het algemeen bestuur kan in de klankbordgroep HWBP worden besproken.

Fractie AWP voor water, klimaat en natuur, mevrouw Hilders, bedankt voor de toezegging om de ontbrekende stukken die worden ingetrokken, toe te voegen. Ook wordt gevraagd om de verschillen aan te geven, want dat is een stuk minder werk dan alle stukken door te moeten lezen. Er wordt geconstateerd dat voor de andere keringen er geen plannen zijn, naast die uit het hoogwaterbeschermingsprogramma. Deze zijn niet geprogrammeerd en hieraan wordt geen geld uitgegeven. Er wordt in elk geval bepleit, dat als ergens een woonwijk wordt aangelegd, zoals bijvoorbeeld in Borgharen en het zit niet in het HWBP, dat dan toch de dijk wordt versterkt voordat de woningen worden gerealiseerd. Er wordt begrepen, dat hieraan verder wordt

gewerkt, maar het is eigenlijk ongelooflijk dat het waterschap geen programma heeft voor de overige keringen. Kennelijk is het geld van het HWBP leidend en wordt daar iets aan gedaan, omdat het een cofinanciering is. Het behoort tot de taak van het waterschap om ook de andere keringen behoorlijk te onderhouden en ervoor te zorgen dat deze in orde zijn volgens de bestaande normen. Over de verantwoordelijkheden van het Rijk, de Provincie en de gemeenten heeft de heer Achten een aantal dingen gemeld. Hoe kan hierin bijvoorbeeld de rivierverruiming bij de Maas worden geïmplementeerd? Rivierverruiming zou namelijk betekenen dat het HWBP kan worden ontzien, omdat daar minder hoeft te gebeuren en dat met rivierverruiming meer mogelijk is. Welke actoren zijn daarbij betrokken?

Fractie Water Natuurlijk, de heer Freij, vertelt dat de portefeuillehouder zegt dat de passage over hoge gronden wellicht positiever kan worden geformuleerd. Dat zou graag worden gezien. Hetzelfde geldt voor de passage over meekoppelen. De portefeuillehouder hanteert vaak het financiële argument, zoals zij moeten ook meebetalen, het waterschap is niet verantwoordelijk voor het realiseren van wensen van anderen. Dat laatste klopt uiteraard, maar de vraag is of het waterschap anderen kan stimuleren om mee te gaan in de projecten, zodat meekoppelkansen worden gecreëerd. Dit betekent niet dat het waterschap de rekening volledig voor zich moet nemen. Het is jammer dat zowel de portefeuillehouder, als collega's verwijzen naar andere gremia. Er wordt een integraal stuk behandeld en dan moet het mogelijk zijn het integraal te behandelen. Er moet niet worden verwezen naar een andere portefeuillehouder of een klankbordgroep die al twee keer niet bij elkaar is gekomen om dit soort zaken te bespreken. Er wordt een stuk besproken en dan moet ervoor worden gezorgd dat de juiste portefeuillehouders aan tafel zitten. Er wordt een schriftelijk antwoord van een portefeuillehouder gekregen en als die zich weer baseert op de foutieve informatie uit het verleden, dan is het een herhaling van zetten en dat is niet nuttig. De stelling is dat het niet aan de ondernemer is om te vertellen wat de financiële consequenties zijn. Als de portefeuillehouder vindt dat die te groot zijn, dan moet dat worden aangegeven. Verder wordt gerefereerd aan de inbreng van gemeenten, de Provincie en het waterschap, waarbij het gaat om de afweging die al een aantal malen is genoemd. Het antwoord is niet tevredenstellend als het gaat om de vastgestelde kaders en voor de rest wordt achteraf verantwoording afgelegd. In het verleden is hierover vaak genoeg gesproken en daarom is de afspraak gemaakt over hoe het

wenselijk is daarmee om te gaan in de toekomst. Dat antwoord is nog niet geformuleerd. Een aantal keren is de vraag gekregen hoe dat moet worden gedaan. Het is begrijpelijk dat het niet eenvoudig is. Het zijn integrale projecten waarbij veel komt kijken en waarbij ook andere partijen zijn betrokken. Daarmee blijft het echter een verplichting om daarover met elkaar te praten. In de richting van de collega's wordt nogmaals aangegeven, dat daar waar dit soort grootschalige projecten, die een enorme invloed hebben op het landschap, op de beleving van het landschap, maar ook op de bescherming die kan worden geboden, wordt het algemeen bestuur als volksvertegenwoordiging door de lokale bewoners aangesproken op wat wordt gemaakt. Dat wordt overigens in toenemende mate goed gedaan. Als wordt gekeken naar wat in Arcen gebeurt, wat in Steyl is gebeurd en wat in Baarlo-Hout – Blerick wordt gedaan, dan wordt dat hartstikke goed gedaan. Toch worden de volksvertegenwoordigers daar lokaal op aangesproken. Als alleen maar kan worden gezegd, dat de beslissing ligt bij het dagelijks bestuur, dan is dat buitengewoon oncomfortabel. Dan vragen degenen die stemmen, wat het voor nut heeft om te stemmen, als het algemeen bestuur niets te vertellen heeft. Dat is de reden geweest dat het is vermeld in het bestuursprogramma. Hopelijk kan daarop toch nog een keer inhoudelijk worden ingegaan en dat niet wordt verwezen naar de grote kaders.

Fractie Waterbelang Limburg, de heer Teeuwen, merkt op dat de heer Freij verwijst naar het bestuursprogramma. Daarin staat nadrukkelijk dat het onderwerp in de klankbordgroep wordt besproken. Er kan worden vermeld dat deze een paar keer niet bij elkaar is gekomen, maar het onderwerp hoort thuis in de klankbordgroep HWBP. Het is belangrijk genoeg en moet daar ook worden besproken. Als suggestie wordt meegegeven om het daar te agenderen, zodat het in ieder geval wordt besproken.

Fractie Water Natuurlijk, de heer Freij, vermeldt dat de heer Teeuwen vast beter weet wat in het bestuursprogramma staat en neemt aan dat de klankbordgroep is vermeld. Het onderwerp zal snel daar worden geagendeerd. Verder wordt door de portefeuillehouder verwezen naar technische vragen die vooraf kunnen worden gesteld. Er zijn echter weinig technische vragen gesteld. Dus excuses als deze eerder hadden moeten worden ingediend.

Portefeuillehouder de heer Achten, vertelt dat het onderzoek naar beheer door derden wordt gedaan om de risico's in beeld te

brenge en de afweging te maken of het verstandig is, want het waterschap blijft de zorgplicht houden voor de waterkeringen. Mevrouw Hilders vraagt om de verschillen aan te geven tussen het huidige beleidsplan en de documenten die komen te vervallen. Er zal een poging worden gedaan om op hoofdlijnen de accenten in beeld te brengen, maar het is niet verantwoord om de ambtelijke organisatie alle documenten door te laten bladeren om exact weer te geven waar de verschillen zitten. Uiteraard kan het algemeen bestuur hiertoe besluiten, maar er wordt toegezegd dat een poging wordt gedaan om op hoofdlijnen de belangrijkste accenten weer te geven. Als het algemeen bestuur hiermee instemt, dan wordt dat met alle plezier gedaan. Wat betreft de stelling dat er geen beleid, dan wel inzicht is wat er met de overige keringen zou gebeuren, is al aangegeven dat er wel degelijk een plan ligt om voldoende aandacht te besteden aan de overige keringen. Het is echter ook een vraag van prioritering. Er is aangegeven wat er wordt gedaan en welke stappen worden gezet. Wat betreft Borgharen wordt niet de relatie gezien met de overige keringen, maar deze discussie wordt niet opnieuw gevoerd. De rivierverruiming kan slim worden gecombineerd met de hoogwaterbescherming. Op het moment dat ruimte wordt gecreëerd voor de rivier, hoeft de dijk waarschijnlijk minder hoog te worden en vindt er uitwisseling plaats tussen de middelen van het HWBP en de rivierverruiming, omdat het uiteindelijk elkaar helpt. Het is een goede suggestie, maar er is al aangegeven dat het al wordt gedaan. Hopelijk zal in de toekomst nog veel meer slim met elkaar worden gedaan. De heer Freij vermeldt het stimuleren om met andere partijen dingen in het kader van de dijkversterking of gebiedsontwikkeling te doen. Ook dat wordt al gedaan. Het is namelijk een verplicht onderdeel. Om een dijktraject op de programmering van het HWBP landelijk te krijgen, moet van tevoren een trajectaanpak worden gedaan, waarbij goed in beeld moet worden gebracht welke andere ontwikkelingen er plaatsvinden en of deze worden meegenomen, met maar een doel namelijk zorgen voor een stabiele scoop, zodat zo efficiënt en effectief mogelijk kan worden omgegaan met maatschappelijke middelen. Het is een verplicht onderdeel en dat wordt ook opgehaald. Met betrekking tot het in positie brengen van het algemeen bestuur lopen er twee trajecten, namelijk de werkgroep ondersteuning algemeen bestuur. In de klankbordgroep HWBP is expliciet de opdracht aan de portefeuillehouder en werkorganisatie meegegeven om een rondje te maken. Als het goed is, is een aantal bestuursleden al geïnterviewd om na te gaan hoe het beter kan worden gedaan. Bij de voortgangsrapportage kunnen vragen worden gesteld. Ook is het mogelijk om te vragen	
--	--

	om duidelijkheid. Het dagelijks bestuur staat ten dienste van het algemeen bestuur. Al iets dus niet duidelijk is, dan wordt geprobeerd daarin zo goed mogelijk te faciliteren. Er is echter nog steeds de vraag waar precies naar wordt gezocht. Dat moet uit de werkgroep ondersteuning algemeen bestuur komen. Wellicht is het mogelijk het dagelijks bestuur eerder te faciliteren als het rondje is gemaakt met betrekking tot de vraag hoe beter invulling kan worden gegeven aan de klankbordgroep HWBP. Fractie <u>Water Natuurlijk</u>, de heer <u>Freij</u>, merkt op dat de werkgroep ondersteuning algemeen bestuur daar niet over gaat. Fractie <u>AWP voor water, klimaat en natuur</u>, mevrouw <u>Hilders</u>, vindt het een goed begin als de portefeuillehouder op hoofdlijnen de verschillen aan kan geven tussen het huidige beleidsplan en de documenten die komen te vervallen. De <u>voorzitter</u>, constateert dat het nog geen hamerstuk is. Er wordt meegegeven dat als het definitieve stuk richting het algemeen bestuur gaat, dat er dan gelegenheid is om het stuk te amenderen. Als op onderdelen iets moet worden veranderd, dan is het mogelijk te komen met een passend amendement. De portefeuillehouder zal dan aangeven of het wordt gevolgd of niet.	
3.9	Programmaplan Hoogwaterbeschermingsprogramma Waterschap Limburg 2024-2028 Voorstel Het dagelijks bestuur adviseren over onderstaand conceptvoorstel aan het algemeen bestuur: Conceptvoorstel aan het algemeen bestuur Voorliggend Programmaplan Hoogwaterbeschermingsprogramma Waterschap Limburg 2024-2028 vaststellen. Fractie <u>Waterbelang Limburg</u>, de heer <u>Steeghs</u>, vindt het een goed en degelijk programmaplan wat voortbordurt op het vorige programmaplan en de uitgangspunten van Maas2050. Het is een mooie leidraad voor zowel intern, als extern en voor iedereen die met hoogwaterveiligheid en de Maas in Limburg in aanraking komt. Het is een lezenswaardig stuk. De complimenten voor het opstellen. Er zijn geen verdere vragen. Het kan een hamerstuk worden.	Met inachtneming van de toezegging van de portefeuillehouder positief. Als hamerstuk agenderen voor het AB.

	Fractie <u>LV50</u>, de heer <u>Melskens</u>, sluit zich aan bij de vorige spreker voor wat betreft de kwaliteit van het stuk. Het is namelijk een goed stuk. Op pagina 22, onder punt 11 wordt gesproken over adaptieve waterkeringen. Daaronder kan van alles worden verstaan. Om het stuk beter leesbaar te maken, is het handig om een omschrijving te geven wat daarmee wordt bedoeld. Op pagina 23, onder punt 6, wordt gerefereerd aan het NPLG en LPLG. Misschien moet de tekst worden aangepast gezien de huidige politieke ontwikkelingen. Fractie <u>Water Natuurlijk</u>, de heer <u>Freij</u>, vertelt dat de titel hem op het verkeerde been zette, want een programmaplan geeft aan welke programma's worden ontwikkeld en wat inhoudelijk aan de orde is. In de toelichting stond al duidelijk dat het programma vastlegt de wijze waarop het HWBP functioneert. Het geeft werkwijzen en organisatorische kaders aan het programmateam en de projectteams. Het is vooral intern gericht. Dat is exact wat het programmaplan doet. Voor zover was te zien, is het compleet en uitvoerig. Er wordt aangesloten bij de complimenten die de voorgaande sprekers hebben uitgesproken. Portefeuillehouder de heer <u>Achten</u>, zal nagaan of de adaptieve waterkeringen verder kunnen worden verduidelijkt. Wat betreft NPLG en LPLG moet de huidige status worden nagevraagd. De landelijke ontwikkeling is bekend. De vraag is echter of formeel daadwerkelijk de stekker is getrokken uit NPLG en LPLG. Als het niet meer bestaat, dan moet het worden aangepast. Als het formeel nog bestaat, dan is de bestaande tekst correct. De <u>voorzitter</u>, constateert dat het als hamerstuk kan worden geagendeerd voor de vergadering van het algemeen bestuur in november 2024. Het voorzitterschap wordt overgedragen aan de heer Achten voor de volgende agendapunten. <i>SCHORSING</i>	
3.2	Nota reserves en voorzieningen 2025 Waterschap Limburg Voorstel Het dagelijks bestuur adviseren over onderstaand conceptvoorstel aan het algemeen bestuur: Conceptvoorstel aan het algemeen bestuur De 'Nota reserves en voorzieningen 2025 Waterschap Limburg' vaststellen.	Positief advies. Als hamerstuk agenderen voor het AB.

	Fractie <u>Waterbelang Limburg</u>, de heer <u>Beckers</u>, vindt het een heldere nota. Er zijn natuurlijk aanpassingen ten gevolge van de samenvoeging van WBL en WL. Vandaar ook het uitstel met een jaar. Het viel op, dat de algemene reserve wordt gesplitst in een specifieke reserve watersysteembeheer en een reserve zuiveringsbelasting. Is het dan nog wel een algemene reserve en is het niet eerder een bestemmingsreserve? Belangrijker is echter om te weten hoe deze worden gevuld. Worden deze naar rato van het resultaat in de verschillende taakvelden of wordt het resultaat gelijkelijk gedeeld, als dat er is? Er is natuurlijk een algemene reserve. Aangezien het een algemene reserve is, is dat ook de functie ervan. Zoals bekend, is er recent geschoven tussen reserves om tekorten te kunnen opvullen. Portefeuillehouder de heer <u>Breugelmans</u>, legt uit dat zuiveringsheffingen en watersysteemheffingen zijn gesplitst. Voor beide is altijd een egaliseringsreserve gehandhaafd. Deze krijgt een nieuwe naam, maar er verandert verder niets aan het principe. Uiteindelijk worden deze gerealiseerd om eventueel als opvang te functioneren in de tariefschommelingen die worden voorzien. Dit antwoord kan nu worden gegeven. Als er een aanvulling is, dan zal deze nog worden gegeven. Het is in ieder geval per taak gerealiseerd. Op basis van resultaat per taak kan de algemene reserve per taak worden aangevuld. De <u>voorzitter</u>, constateert dat het stuk kan worden behandeld als een hamerstuk.	
3.10	Delegatiebesluit Waterschap Limburg 2025 Voorstel Het dagelijks bestuur adviseren over onderstaand conceptvoorstel aan het algemeen bestuur: Conceptvoorstel aan het algemeen bestuur 1. het Delegatiebesluit Waterschap Limburg 2025 vaststellen; 2. onder gelijktijdige vaststelling van het onder 1 genoemde voorstel, te besluiten tot intrekking van het Delegatiebesluit Waterschap Limburg 2023; 3. onder gelijktijdige vaststelling van het onder 1 genoemde voorstel, te besluiten tot intrekking van de Delegatie- en mandaatverordening Waterschap Limburg 2017 Portefeuillehouder de heer <u>Breugelmans</u>, vertelt dat het een belangrijk document is. Er zijn veel stukken in relatie tot de	Met inachtneming van de toezegging van de portefeuillehouder positief. Als bespreekstuk agenderen voor het AB.

samenvoeging van WBL en WL. De commissie B&V is niet fysiek bij elkaar geweest, maar heeft een aantal documenten schriftelijk afgehandeld. Alles is goed bevonden. Dat wordt meegegeven voor alle verder te behandelen stukken. Fractie <u>AWP voor water, klimaat en natuur</u>, mevrouw <u>Hilders</u>, heeft eerder al iets gezegd over het delegatiebesluit. Er worden vrij vergaand bevoegdheden gedelegeerd. Verder kan het een half jaar duren voordat een verslag over de verantwoording wordt gekregen. Kan worden onderzocht of via beleids- of instructieregels nadere invulling kan worden gegeven aan de gedelegeerde bevoegdheden, zodat het bestuur wat aanknopingspunten wordt meegegeven hoe daarmee om te gaan? Verder is het wenselijk dat eerder verslag wordt gedaan van de gebruikmaking van het delegatiebesluit. Het zijn belangrijke punten. Er zijn veel verordeningen et cetera waarop dat ook van toepassing is. Het wordt als een algemene opmerking gemaakt bij een aantal agendapunten, zodat het niet hoeft te worden herhaald. Fractie <u>Waterbelang Limburg</u>, de heer <u>Beckers</u>, vermeldt dat het delegatiebesluit in 2023 is vastgesteld. Dat is pas een jaar geleden. Er zijn met name aanpassingen die voortvloeien uit de Omgevingswet. Er zijn technische aanpassingen geweest in de wetgeving en er zijn natuurlijk wederom de gevolgen van de samenvoeging van WBL en WL. Het is een prima stuk. Er is maar een materiële wijziging, namelijk het voteren voor kredieten. Als het goed wordt geïnterpreteerd, dan is het gebruikelijk dat het algemeen bestuur de hoogte van de kredieten vaststelt en de kredieten beschikbaar stelt als deze worden benodigd voor projecten. Als het anders wordt bedoeld, dan wordt dat graag vernomen. Ten aanzien van de opmerking van mevrouw Hilders, is er de mandaatregeling en deze gaat erover dat het dagelijks bestuur moet kunnen functioneren. In de breedte geeft het algemeen bestuur mandaat, zodat het dagelijks bestuur kan handelen. De vraag is en dat sluit aan op de behandeling van het rekenkamerrapport, hoever wordt gegaan wanneer wat aan het dagelijks bestuur wordt voorgelegd, zodat zij nog wel goed kunnen doorwerken, zonder dat voor ieder project of besluit wat binnen de kaders valt, terug moet worden gekomen. Dat is een aandachtspunt. Er wordt begrepen wat wordt bedoeld. Een van de aanbevelingspunten van het rekenkamerrapport was om een vast agendapunt te maken of in ieder geval tijdens commissievergaderingen mede te delen als er mandaat is. Het moet dan gaan om projecten of besluiten waarbij het mandaat	
--	--

groter is dan het dagelijks handelen. Het moet gaan over een uitzonderingspositie, want in ieder project worden doorlopend samenwerkingsovereenkomsten afgesloten, al gaat het maar om een contract met een onderaannemer. Hierover wordt graag de mening van de portefeuillehouder gehoord. Portefeuillehouder de heer <u>Breugelmans</u>, kent de vraag, omdat deze ook in de commissie B&V is gesteld. Er is aangegeven deze in de commissie te stellen, zodat deze openbaar en breder kan worden behandeld en ook in relatie tot het onderwerp. Mevrouw Hilders wordt bedankt voor de vraag. Eigenlijk wordt gevraagd om een onderzoek van de beleidsregels en invulling te geven aan gedelegeerde bevoegdheden. Eigenlijk wordt dat al gedaan en doet het algemeen bestuur dat ook. Dat wordt steeds maar weer gedaan en op een veelheid van manieren gedaan. Naar aanleiding van de wijze waarop het delegatiebesluit vorm en inhoud wordt gegeven, worden op velerlei wijzen met elkaar afspraken gemaakt, kaders en beleidsregels afgesproken. De begroting is de belangrijkste, verder zijn er de financiële verordening, de controleverordening, het normenkader, het activa- en passivabeleid, de nota reserves en voorzieningen, het treasurystatuut. Verder zijn er de verordening nadeelcompensatie, de algemene subsidieverordening enzovoort. Er zijn veel beleidsregels die met het algemeen bestuur, gekoppeld aan het delegatiebesluit, worden afgesproken. Op de beleidsregels en kaders wordt in de interne controle, maar ook in de accountantscontrole en het accountantsverslag reflectie teruggezien. Er wordt getoond hoe wordt gehandeld in relatie tot de uitvoering van de beleidsregels. In de artikelen 4 en 5 van het delegatiebesluit is dit is als zodanig geregeld en verwijst het naar alle kaders en beleidsregels die elkaar jaar de revue passeren. Ieder jaar komt het terug op de agenda en zijn er mogelijkheden om daarop invloed uit te oefenen. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt en vastgelegd in de P&C-cyclus, waarbij op een inhoudelijke en financiële wijze de voortgang wordt gerapporteerd. De voor- en najaarsrapportage, de kadernota en de begroting zijn belangrijke informatieve momenten. Ook wordt het algemeen bestuur regelmatig geïnformeerd als het dagelijks bestuur dat nodig vindt. Verder heeft het algemeen bestuur de mogelijkheid om wekelijks de agenda en vastgestelde besluiten van het dagelijks bestuur te zien. Binnen een week zijn deze beschikbaar op iBabs en op de website waterschaplimburg.bestuurlijkeinformatie.nl. Daar kan iedereen, dus ook de inwoners van de Provincie, de besluiten terugvinden die door het dagelijks bestuur worden genomen. Het feit dat daarop een half jaar moet worden gewacht, lijkt redelijk lang, want er zijn vier P&C-momenten en wel gemiddeld een keer in de	
--	--

drie maanden. In principe is er de wekelijkse informatie via de DB-besluitenlijst. Mochten daaruit vragen voortkomen, dan staat het vrij om deze in de commissie- en AB-cyclus voor te leggen. Deze kunnen ook middels artikelvragen worden gesteld. Wat betreft vraag 1 wordt in dat opzicht al veel ingeregeld en gedaan. Dat wordt op een interactieve manier en in een gezamenlijke setting gedaan. Op 27 november 2024 staan veel van de onderwerpen ook nog op de agenda. De tweede vraag is eigenlijk ook al beantwoord met de uitleg dat wekelijks de besluiten worden gepresenteerd op internet. Daar waar extra aandacht aan moet worden besteed, wordt het algemeen bestuur op een andere wijze geïnformeerd via nieuws- of informatiebrieven. Ook de vraag van de heer Beckers wordt beantwoord. Met de verandering in het delegatiebesluit, wordt niet meer gesproken over het voteren van kredieten, maar over het autoriseren van budgetten. Deze terminologie is duidelijker en daarom ook zodanig in de financiële verordening verwerkt. Fractie <u>Partij voor de Dieren</u>, de heer <u>Haagen</u>, komt terug op de overgedragen bevoegdheid, nummer 17, want deze is zo algemeen. Er staat het vaststellen van regels voor budgetbeheer en financieel mandaat. Deze bevoegdheid zou het algemeen bestuur hebben overgedragen aan het dagelijks bestuur. Als het dagelijks bestuur zou zeggen, dat zij voortaan alleen bepalen wat er wordt gedaan met de financiën, dan is dat niet tegen de delegatie van bevoegdheid. Dat kan niet algemeen zomaar worden gesteld, zonder dat er iets achter komt zoals de regels worden weliswaar vastgesteld, maar daarna ter goedkeuring aangeboden aan het algemeen bestuur. Er kan toch niet worden verwacht dat het dagelijks bestuur al haar eigen regels over financieel mandaat gaat opstellen, zonder dat het algemeen bestuur daar iets over te zeggen heeft? Fractie <u>AWP voor water, klimaat en natuur</u>, mevrouw <u>Hilders</u>, wil graag het antwoord horen op de vraag van de heer Haagen. De heer Breugelmans heeft een aantal dingen gezegd, wat wordt meegenomen om over na te denken en daarover een standpunt te bepalen in de tussenliggende tijd. Portefeuillehouder de heer <u>Breugelmans</u>, beantwoordt de vraag van de heer Haagen. Het antwoord staat eigenlijk ook in bijlage 1, het delegatiebesluit. Er is ook al naar verwezen bij de beantwoording van de vraag van mevrouw Hilders in de eerste termijn. Er is toen verwezen naar de artikelen 4 en 5. In artikel 4,	
--	--

	voorwaarden voor gebruik van gedelegeerde bevoegdheden staat: “Indien gebruik wordt gemaakt van een gedelegeerde bevoegdheid, vindt dit in voorkomend geval plaats binnen de door het algemeen bestuur vastgestelde beleidsregels”. Er is een voorbeeld van een beleidsregel gegeven, namelijk de allereerste en misschien wel belangrijkste en dat is de begroting. Daarin staat wat financieel wel of niet mogelijk is. Dat wordt daarin met het algemeen bestuur afgesproken. Met de kadernota wordt de voorbereiding gedaan en geeft het algemeen bestuur richting aan het dagelijks bestuur. Daarop wordt de begroting geënt. In de begroting kan het algemeen bestuur aangeven of het goed is gedaan of dat iets anders wordt gewenst. In feite is het niet mogelijk buiten het budgetrecht te opereren. Als iets anders wordt benodigd, dan moet met een nieuw voorstel naar het algemeen bestuur worden gekomen. In de commissie B&V, maar ook in de klankbordgroep governance is door de fractie BBB+ ingebracht dat er misschien behoefte is om over de delegatie en het mandaat een toelichting te krijgen. Op 6 november 2024 is het mogelijk dit in de thema AB te doen als de behoefte hiervoor nog bestaat. De <u>voorzitter</u>, concludeert dat er behoefte is aan het voorgestelde thema AB. De portefeuillehouder wordt verzocht hieraan invulling te geven. Het onderwerp wordt een bespreekstuk voor de volgende vergadering van het algemeen bestuur.	
3.3	Actualisatie verordeningen ex art. 108 en 109 Waterschapswet per 2025 Voorstel Het dagelijks bestuur adviseren over onderstaand conceptvoorstel aan het algemeen bestuur: Conceptvoorstel aan het algemeen bestuur Overeenkomstig de bijgevoegde concept-besluiten over te gaan tot: 1. vaststelling van: a. de ‘Verordening voor het financieel beleid, financieel beheer en de inrichting van de financiële organisatie waterschap Limburg 2025’ ex art 108 Waterschapswet; b. de ‘Controleverordening waterschap Limburg’ ex art 109 Waterschapswet; 2. het intrekken van hoofdstuk 6 ‘Investeringskredieten’ van de beleidsnota Vaste Activa WL 2025. <i>Eerste termijn:</i>	Positief advies. Als bespreekstuk agenderen voor het AB.

	Fractie <u>AWP voor water, klimaat en natuur</u>, mevrouw <u>Hilders</u>, heeft begrepen dat het de wens is de verordening vast te stellen, terwijl er een traject loop bij de Unie van Waterschappen om een soort model op te stellen. Kan daarop worden ingegaan? Portefeuillehouder de heer <u>Breugelmans</u>, heeft in de commissie B&V aangegeven dat in de Unie in het voorjaar een notitie zou komen. Naar aanleiding van het feit dat het waterschap hiermee versneld bezig is, zal de notitie er nog dit jaar komen. Vanuit de conceptnotitie is bekend, dat het niet tot grote wijzigingen zal leiden op dit document. Ook de aanpak is in lijn met de notitie. <i>Tweede termijn:</i> Fractie <u>AWP voor water, klimaat en natuur</u>, mevrouw <u>Hilders</u>, vraagt of er stukken beschikbaar zijn, zodat het kan worden bekeken. Portefeuillehouder de heer <u>Breugelmans</u>, legt uit dat het stuk wordt voorbereid. Er kan nog niets beschikbaar worden gesteld. In de ambtelijke overleggroepen van de Unie worden de stukken besproken. Uit die overleggen en informatie kan worden gedestilleerd dat het in lijn is met hetgeen wordt voorgelegd. Zodra de notitie er is, wordt deze beschikbaar gesteld aan het algemeen bestuur. Fractie <u>AWP voor water, klimaat en natuur</u>, mevrouw <u>Hilders</u>, wacht de notitie graag af. De <u>voorzitter</u>, stelt vast dat het een bespreekstuk wordt.	
3.4	<u>Najaarsrapportage 2024 (hoofdstukken 1, 2, 3 (programma 1, 5 en 6) en 4)</u> Voorstel Overeenkomstig de verdeling van aandachtsgebieden van de commissies, het dagelijks bestuur adviseren over onderstaand conceptvoorstel aan het algemeen bestuur, waarbij de verdeling van aandachtsgebieden impliceert dat: • WBO adviseert met betrekking tot de hoofdstukken 1, 2, 3 (programma 1, 5 en 6) en 4; • WZW adviseert met betrekking tot hoofdstuk 3 (programma 2, 3 en 4). Conceptvoorstel algemeen bestuur	Met inachtneming van de toezegging van de portefeuillehouder positief. Als hamerstuk agenderen voor het AB.

1. de Najaarsrapportage 2024 vaststellen;
2. de begroting 2024 wijzigen met de in de najaarsrapportage 2024 opgenomen mutaties zoals vermeld onder de verschillende programma's in hoofdstuk 3;
3. Instemmen met de bijgestelde programma's en programmatotalen, en het aanpassen van de totale netto kosten met een bedrag van per saldo € 402.000, waarmee de netto kosten naar beneden worden bijgesteld, zoals opgenomen in het overzicht met programmatotalen, onvoorzien en algemene dekkingsmiddelen;
4. instemmen met de voorgestelde netto bijstelling van het raamkrediet HWBP met € 880.000 (investeringsuitgaven € 8.800.000 , investeringsinkomsten € 7.920.000);
5. Instemmen met het bijstellen van de investeringen conform de mutaties van de verschillende programma's zoals vermeld in hoofdstuk 3. Op basis van de voorgestelde mutaties stijgt het investeringsvolume per saldo met een bedrag van € 6.201.000. Tevens instemmen met de bijgestelde investeringsplanning zoals opgenomen in bijlage 1 van de najaarsrapportage 2024.

Fractie Waterbelang Limburg, de heer Beckers, bedankt voor het beantwoorden van de technische vragen, maar heeft een aanvullende vraag. Bij vraag 4 is het antwoord onder- en overschrijdingen worden achteraf gemeld en zijn daarmee tijdig en rechtmatig. Het antwoord luidt: "Bij substantiële afwijkingen, zowel positief, als negatief wordt proactief de dialoog met het algemeen bestuur aangegaan". Dat is een heldere uitleg. Waarom wordt hieraan geen grensbedrag gekoppeld, zoals bijvoorbeeld bij het vaststellen van de normen voor het vormen van nieuwe reserves? Wat is een substantiële afwijking? Is dat 20.000, 100.000 of 1.000.000 euro?

Portefeuillehouder de heer Breugelmans, vertelt dat de bandbreedtes worden afgesproken in het normenkader. Daarin is het geregeld.

Fractie Waterbelang Limburg, de heer Beckers, merkt op dat het antwoord niet correct is. Dat is de afwijking die mogelijk is en al dan niet leidt tot de goedkeurende verklaring bij de accountantscontrole. Dat wordt niet bedoeld. Er wordt bedoeld dat wordt gezegd, dat als er een onder- of overschrijding is, dan wordt deze achteraf gemeld. Dat is inderdaad rechtmatig. Er wordt vermeld, dat bij substantiële afwijkingen zowel positief, als negatief met het algemeen bestuur de dialoog wordt aangegaan. De enige vraag is wat is substantieel? Als bij het HWBP ergens een

	onderschrijving is van 100.000 euro op een project van 10 miljoen euro, dan is dat wellicht niet substantieel. Portefeuillehouder de heer <u>Breugelmans</u>, zal de vraag schriftelijk beantwoorden. De <u>voorzitter</u>, concludeert dat als de portefeuillehouder de vraag naar tevredenheid beantwoordt, dan wordt ervan uitgegaan dat het een hamerstuk is.	
3.5	Treasurystatuut 2025 Waterschap Limburg Voorstel Het dagelijks bestuur adviseren over onderstaand conceptvoorstel aan het algemeen bestuur: Conceptvoorstel aan het algemeen bestuur Het Treasurystatuut 2025 Waterschap Limburg vaststellen. De <u>voorzitter</u>, vermeldt dat er geen vragen zijn en dat het een hamerstuk wordt.	Positief advies. Als hamerstuk agenderen voor het AB.
3.6	Aanbesteding accountantsdiensten 2025-2028/2032 Voorstel Het dagelijks bestuur adviseren over onderstaand conceptvoorstel aan het algemeen bestuur: Conceptvoorstel aan het algemeen bestuur Wij stellen u voor de accountantsdiensten voor de boekjaren 2025-2028, met mogelijkheid tot verlenging tot en met 2032, aan te besteden en in te stemmen met het 'beschrijvend document - Europese openbare aanbesteding Accountantsdiensten'. Portefeuillehouder de heer <u>Breugelmans</u>, merkt op dat het belangrijk is om ook vertegenwoordigers vanuit het algemeen bestuur te krijgen. Dat is in het voorstel vermeld. De <u>voorzitter</u>, agendeert het onderwerp als hamerstuk.	Positief advies. Als hamerstuk agenderen voor het AB.
3.7	Normenkader 2024 & concept-normenkader 2025 Voorstel Het dagelijks bestuur adviseren over onderstaand conceptvoorstel aan het algemeen bestuur: Conceptvoorstel aan het algemeen bestuur Het Normenkader 2024 en concept Normenkader 2025 voor de	Positief advies. Als hamerstuk agenderen voor het AB.

	jaarrekeningcontrole 2024 vaststellen. De <u>voorzitter</u>, merkt op dat er geen vragen zijn en maakt er een hamerstuk van.	
3.8	Belastingverordeningen heffingsjaar 2025 / tariefbesluiten Voorstel Het dagelijks bestuur adviseren over onderstaand conceptvoorstel aan het algemeen bestuur: Conceptvoorstel aan het algemeen bestuur - overeenkomstig de bijgevoegde conceptbesluiten, vaststellen: - Achtste wijziging Verordening op de watersysteemheffing Waterschap Limburg 2017; - Derde wijziging Verordening zuiveringsheffing Waterschap Limburg 2022; - Derde wijziging Verordening verontreinigingsheffing Waterschap Limburg 2022; - de wijzigingen van de verordeningen in het Waterschapsblad publiceren en opnemen in de geconsolideerde verordeningen in de landelijke databank wet- en regelgeving. Portefeuillehouder de heer <u>Breugelmans</u>, vertelt dat sinds de nieuwe begroting van WL en de nieuwe begrotingsregels, de tarieven achter in de begroting zijn vermeld op basis van eigenlijk de BsGW gegevens van het jaar daarvoor. Er is vermeld de doorrekening van de nieuwe BsGW-gegevens en deze wijken niet heel erg af van wat in de begroting al is gepresenteerd. Fractie <u>AWP voor water, klimaat en natuur</u>, mevrouw <u>Hilders</u>, heeft tariefsverhogingen gezien en is van mening dat niet altijd de goede dingen worden gedaan, met name op het gebied van wateroverlast en met de keringen kan ook nog wel wat gebeuren. Er wordt een voorbehoud gemaakt bij het stuk. Er zal worden nagegaan of het mogelijk is voor te stemmen of niet. De <u>voorzitter</u>, constateert dat het een bespreekstuk wordt voor de vergadering van het algemeen bestuur van 27 november 2024.	Als bespreekstuk agenderen voor het AB.
3.11	Opheffing Gemeenschappelijke Regeling Waterschapsbedrijf Limburg Voorstel Het dagelijks bestuur adviseren over onderstaand	Als bespreekstuk agenderen voor het AB.

	conceptvoorstel aan het algemeen bestuur: Conceptvoorstel aan het algemeen bestuur 1. kennisnemen van het besluit van Voorzitter en DB WL tot opheffing van de GR WBL zoals opgenomen in de bijlage; 2. besluiten tot de opheffing van de GR WBL zoals opgenomen in de bijlage; 3. instemmen met het besluit tot opheffing van de GR WBL zoals opgenomen in de bijlage. Portefeuillehouder de heer <u>Breugelmans</u>, vertelt dat in de vergadering van het algemeen bestuur uitgebreid wordt stilgestaan bij het onderwerp. Dit markeert een bijzonder moment als gevolg van het besluit dat in januari 2023 is genomen in het algemeen bestuur. De samenvoeging heeft het heel wat voeten in de aarde gehad. Daarmee komt een einde aan vijftig jaar water zuiveren in een zelfstandige status. Het doet recht om daaraan op een gepaste manier aandacht te besteden tijdens de vergadering van het algemeen bestuur. Er zal een goede voorbereiding worden getroffen, waarbij wordt teruggeblikt op vijftig jaar Waterschapsbedrijf Limburg. Fractie <u>Waterbelang Limburg</u>, de heer <u>Teeuwen</u>, vindt het een belangrijk moment en wil daarbij stilstaan. In de vorige bestuursperiode is er na veel wikken en wegen een besluit genomen om tot integratie te komen. Er kan worden gesteld dat in de afgelopen tijd een goed plan is opgezet om tot een gedragen proces van de integratie te komen. De dag van toekomst die heeft plaatsgevonden met alle medewerkers van zowel WL, als WBL bevestigt dat. Er was een uitstekende sfeer. Er wordt ervan uitgegaan dat alle juridische zaken zijn afgewikkeld, die geregeld moeten zijn voor de opheffing en de integratie en dat iedereen vanaf 1 januari 2025 met veel plezier aan de nieuwe opdracht kan beginnen. Het is inderdaad verstandig om op 27 november 2024 uitvoerig stil te staan bij het besluit. Het is daarom ook geen hamerstuk. De <u>voorzitter</u>, begrijpt met de toelichtingen dat het geen hamerstuk kan worden voor 27 november 2024. Het wordt een bespreekstuk.	
5	OVERIG	

5.1	Rondvraag en sluiting Van de rondvraag wordt geen gebruikgemaakt. Niets meer aan de orde zijnde, sluit de <u>voorzitter</u> onder dankzegging voor de geleverde inbreng om 17.45uur de vergadering	
-----	---	--